

XXIV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ПЪРВА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

17. заседание

Вторникъ, 6 декемврий 1938 г.

(Открито въ 15 ч. 25 м.)

Председателствувалъ подпредседателътъ Георги Марковъ. Секретари: Димитъръ Марчевъ и Сава Поповъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		Отговоръ отъ министра на търговията, промишлеността и труда на питането по въпроса за изхранване на планинското население у насъ презъ зимния и продължитния сезони.	
Отпуки	275	Запитвачъ Н. Василевъ	276
Питания	275	М-ръ И. Кожухаровъ	276
Законодателно предложение	275	По дневния редъ:	
Докладъ на комисията по провѣрка на изборитъ за отнемане пълномощията на народнитъ представители: Д. Мацанкиевъ, Н. Петковъ, Д. Ангеловъ, Т. Лазаровъ, Н. Николовъ и К. Лековъ	276	Първо четене на законопроекта за уреждане собствеността върху бездомническитъ мѣста. (Продължение разискванията и приемане)	
Писмо отъ Главната дирекция на държавнитъ дългове за избирание членъ на контролната комисия при същата дирекция, вмѣсто Н. Йотовъ, който сега е министъръ на правосъдието	286	Говорили: И. Славковъ	279
		Е. Клятевъ	279
		Докладъ на прошетарната комисия.	
		Докладчици: И. Момчиловъ	282
		Е. Екимовъ	285
		Дневенъ редъ за следващото заседание	287

Председателствувашъ Г. Марковъ: (Звъни) Понеже има нужното число народни представители, отварямъ заседанието.

(Отсутствуватъ народнитѣ представители: Александъръ Симовъ Гиговъ, Боянъ Димитровъ Абаджиевъ, Василъ Илиевъ Мандаревъ, Василъ Тодоровъ Чобановъ, Владимиръ Христовъ Рашевъ, Георги Димитровъ Шишковъ, Георги Ивановъ Говедаровъ, Георги Киряковъ Чалбуровъ, Д-ръ Георги Славчевъ Георгиевъ, Димитъръ Марковъ Василевъ, Дойко Петковъ Дойковъ, Дончо Димовъ Узуновъ, Драганъ Захариевъ Кисювъ, Еню Илиевъ Поповъ, Жико Петровъ Струнджевъ, Иванъ Радевъ Балканджиевъ, Минчо Пановъ Минчевъ, Минчо Петровъ Драндаревски, Найдень Райновъ Мариновъ, Никола Пановъ Ивановъ, Ради Ивановъ Пляковъ, Стефанъ Минковъ Минковски, Стойчо Ганчевъ Топаловъ, Тодоръ Найденовъ Маноловъ, Христо Гатевъ Дончевъ и Христо Кръстевъ Мирски).

Имамъ да направя следнитѣ съобщения на Народното събрание.

Председателството е разрешило отпускъ на следнитѣ народни представители:

на г. д-ръ Георги Славчевъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Георги Говедаровъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Василъ Чобановъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Минчо Драндаревски — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Драганъ Кисювъ — 2 дена, за 6 и 7 т. м.;
на г. Христо Гатевъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Дончо Узуновъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Жико Струнджевъ — 1 день, за 6 т. м.;
на г. Минчо Пановъ — 2 дена, за 6 и 7 т. м.;
на г. Димитъръ Марковъ Василевъ — 3 дена, за 6, 7 и 8 т. м.;
на г. Стефанъ Минковски — 4 дни, за 6, 7, 8 и 9 т. м.;
на г. Боянъ Абаджиевъ — 4 дни, за 6, 7, 8 и 9 т. м.;
на г. Дойко Петковъ — 2 дена, за 6 и 7 т. м. и
на г. Христо Мирски — 1 день, за 6 т. м.
Постъпило е заявление отъ народния представител г. Александъръ Симовъ, съ което моли да му се

разреши 15-дневенъ отпускъ по болестъ. Прилага медицинско свидетелство. Понеже се е ползувалъ досега съ повече отъ 20 дни отпускъ, ще питамъ народното представителство.

Който сж съгласни да се разреши на народния представител г. Александъръ Симовъ 15-дневенъ отпускъ по болестъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Постъпило е питане отъ чирпанския народенъ представител г. Минчо Драндаревски къмъ г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, относно дейността на кмета на общината Малко Борисово, чирпанско, на кмета на общината Оризово и на секретаря на Оризовската община Слави Т. Славовъ, чиято дейностъ той излага въ питането си, като прилага и нѣкои документи.

Това питане ще се изпрати по надлежния редъ на г. министра на вътрешнитѣ работи и народното здраве, за да отговори, когато бѣде готовъ.

Постъпило е питане отъ свищовския народенъ представител г. Недѣлко Атанасовъ къмъ г. министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти, съ което го пита: известенъ ли му е случаятъ за закупуването тазгодишната житна реколта отъ земедѣлца Иванъ Празниковъ, съ съответната премия по 90 ст. на кгр. за посѣвъ, който наистина е билъ представилъ много добра проба, обаче разпаденото за посѣвъ семе било много долнокачествено, и, ако му е известенъ този случай, какви мѣрки е взелъ г. министърътъ.

Сжщо и това питане ще се изпрати на г. министра на земедѣлието и държавнитѣ имоти, за да отговори, когато бѣде готовъ.

Постъпило е по частна инициатива законодателно предложение за даване подъ наемъ чрезъ търгъ на фондовитѣ земи, внесено отъ народнитѣ представители Парашкевъ Забуновъ, Минчо Драндаревски и др. и подписано отъ нужното число народни представители.

Това законодателно предложение ще бъде напечатано, раздадено на народните представители и поставено на дневен ред.

Посълил е докладът от комисията по проверка на изборите за отнемане пълномощията на г. г. народните представители: Димитър Георгиев Мацанкиев, Никола Димитров Петков, Димитър Стоянов Ангелов, Тодор Стоянов Лазаров, Никола Гочев Николов и Кръстю (Кънчо) Славов Леков.

Тоя доклад също така ще бъде раздаден на г. г. народните представители и поставен на дневен ред.

Министър И. Кожухаров: Готов съм да отговоря на питането на народния представител г. Никола Василев.

Председателстващ Г. Марков: Г-н министърът на търговията, промишлеността и труда е готов да отговори на питането на народния представител г. Никола Василев.

Имате думата, г. Василев, за да прочетете питането си.

Н. Василев: (Отъ трибуната. Чете) „Г-н министре! Моля да ми отговорите, какви мърки сте взели и възнамърявате да вземете по въпроса за изхранването на планинското население у нас през зимния сезон и пролетния. Също така Ви моля, по-специално, да ми отговорите, какви мърки сте взели и възнамърявате да вземете за изхранването на бедстващото планинско население от Трънска околия, включая населението на Краище, една част от което попада въ района на Кюстендилската избирателна колегия“.

Председателстващ Г. Марков: Има думата г. министърът на търговията, промишлеността и труда.

Министър И. Кожухаров: (Отъ трибуната. Чете) Г. г. народни представители! По отправеното питане от трънския народен представител г. Никола Василев относно мърките, които са взети по въпроса за изхранване на планинското население у нас и по-специално на това от Трънска околия и района Краище, разположен въ Трънска и Кюстендилска околии, имам да дам следните осветления.

Още съ въвеждането на монополния режим за пшеницата и ръжта Дирекцията за храноизнос е имала разбирането, че няма да бъде нито справедливо, нито стопански оправдано планинското население, чиито натурални и парични доходи са винаги по-слаби от ония на селското население от плодородните равнини, да участва напълно и наравно съ градското население въ валоризацията, т. е. въ изкуственото повдигане и поддържане твърди цени на житото и ръжта.

Плодъ на това схващане е дирекционната наредба № 48, отъ 18. VII. 1934 г., за изхранване на нуждаещото се население, чиито общи доходи не достигат за изхранването му. Това нуждаещо се население е именно планинското селско население, за което се отнася питането на народния представител г. Никола Василев.

Съгласно тази наредба, която беше въ сила до началото на текущата реколтна година, Дирекцията за храноизнос продаваше на това селско население пшеницата горе-долу по костумени цени. Към основната покупна цена, по която тя плаща пшеницата, за непроизводителното население се прибавят тъй наречените „режийни разноски“, а именно плащаните от дирекцията комисии и магазинаж на агентите, платените от същата лихви на Българската земеделска и кооперативна банка, ж. п. нава и пр., които, прибавени към основната покупна цена 3.20 л. за килограм пшеница, дават костумена цена кръгло 3.70 л. франко най-близката до непроизводителния район разтоварна гара.

За нуждите на останалата част от населението дирекцията продаваше на общо основание храни на мелниците по срѣдна цена 3.95 до 4 л., за да се получи твърдата цена 5 л. за килограм типовой хлѣбъ. Дирекцията раздаваше на планинското население житото по горните намалени цени чрезъ мѣстните клонове на Българската земеделска и кооперативна банка, които към тия цени калкулираха и всички разноски, свързани съ раздаването на храните, особено ония за превоза имъ отъ разтоварна гара до склада на Банката.

За непосредственото раздаване на пшеницата на нуждаещото се население, по предварително изготвени от мѣстните общински управления списъци, нѣкои от мѣстните клонове на Българската земеделска и кооперативна банка си служеха съ кредитирани отъ тѣхъ кооперативни,

които, за вършената услуга и свързаните съ нея разходи, получаваха по 10 ст. на килограм пшеница.

Този начинъ на образувание цените, по които нуждаещото се население получава отъ дирекцията пшеница, респ. ръжта, за по-отдалечените отъ желѣзницата райони, се оказа нецелесъобразенъ, поради скѣпия транспортъ на житото отъ разтоварна гара, извършванъ обикновено съ камиони. Затова тѣзи именно райони не се ползуваха отъ облекчението, което се преследваше съ поменатата наредба № 48. Цените на пшеницата, увеличени съ поменатите добавѣни разноски, ставаха недостѣпни за слабитѣ парични доходи на тази частъ отъ нашето население.

Както е известно, за текущата реколтна година основната покупна цена на пшеницата се увеличи съ 20 ст. на килограмъ. Понеже качеството на същата е високо, срѣдната цена, по която дирекцията тая година купува пшеницата отъ производителите, достигна 3.50 л. за килограмъ, срещу 3.10 л. за миналата година. При тази срѣдна покупна цена, казаната наредба № 48 стана неудобна за подпомагане на нуждаещото се население по установения въ нея редъ; ако се процедираше по тая наредба и дирекцията търсѣше да получи поне костумената цена на житото, населението отъ непроизводителните райони би получавало пшеницата на по-висока цена отъ оная, по която дирекцията продава на мелниците.

Отъ друга страна, даденото въ полза на полското население увеличение на покупната цена на житото отъ тазгодишната реколта не бива въ никой случай да падне въ тежестъ на планинското население, което е свикнало да купува пшеница и да я употребява за храна, смѣсена съ произведената отъ него ръжъ, царевича или ечемикъ. Ако това се допустѣше, то би значило да се увеличи цената на хлѣба само за бедното планинско население, а да остане непромѣнена за градското консумативно население, което би било несправедливо.

Ето защо наредба № 48 беше отменена съ наредба „Б“ на дирекцията, съгласно която Министерският съветъ всѣка година ще определя на каква цена дирекцията ще продава пшеницата и ръжта на нуждаещото се планинско население. Съ постановление № 5, отъ 21. VII. 1938 г., протоколъ № 104, Министерският съветъ определи за текущата реколтна година цените, както следва: за пшеницата 3.70 л., а за ръжта — 3.10 л. Тѣзи цени са по-низки отъ костумените, което значи, че дирекцията ще продава на загуба пшеница и ръжъ на оная частъ отъ планинското население, чиито доходи не са достатѣчни за изхранването му. Така че фактическото увеличение на срѣдната цена, по която дирекцията купува пшеницата отъ производителите, а именно отъ 3.10 л. за реколта 1937 г. на 3.50 л. за реколта 1938 г., не се отрази върху цените, по които планинското население ще купува отъ дирекцията пшеницата и ръжта.

Освенъ това направи се и втора крачка напредъ къмъ облекчение прехраната на това население, а именно: съ Х-то постановление на Министерския съветъ, отъ 20 октомврий н. г., се даде на дирекцията възможностъ да открие въ непроизводителните райони свои складове, отъ които да продава направо на населението пшеница и ръжъ по намалени цени, къмъ които цени, по решение на дирекционния съветъ и въ зависимостъ отъ мѣстните условия, могатъ да бъдатъ прибавяни само нѣкои отъ свързаните съ раздаването на храните разноски.

Отъ издаването на това постановление на Министерския съветъ до днесъ дирекцията е открила свои складове, отъ които ще продоволствува нуждаещото се население съ пшеница и ръжъ по намалените цени, безъ бонификация за качеството, както следва въ лева за килограмъ: Горна-Джумая — по 3.80, Дупница — по 3.90, Самоковъ — по 3.80, Св. Врачъ — по 3.80, Трънъ — по 3.80, Драгоманъ — по 3.75, Своге — по 3.75, Карлово — по 3.90, Неврокопъ — по 4, Пещера — по 3.80, Разлогъ — по 3.90, Панатюрище — по 3.80, Ардино — по 4, Девинъ — по 4, Смолянъ — по 4, Чепеларе — по 3.90, Златоградъ — по 4, Кюстендилъ — по 3.80, Земенъ — по 3.80.

За нѣкои по-отдалечени пунктове, като Неврокопъ, Ардино, Девинъ, Смолянъ, Златоградъ и др., цените, по които дирекционните складове продаватъ пшеницата, са значително по-низки отъ ония, които царевичата има на свободния пазаръ. Съ огледъ на тазгодишната реколта и ненорматното съотношение между цените на отдалените зърнени храни, дирекцията се стреми да измѣсти въ тѣзи райони царевичата като храна на населението и да я замѣни съ пшеницата, като царевичата остане предимно за фуражъ на добитѣка.

Дирекцията продължава да проучва условията и нуждите за откриване на още дирекционни складове, особено

тамъ, където цѣли околии сѣ признати за непроизводителни отъ Министерския съветъ. Въ останалитѣ райони, където дирекцията нѣма да има свои складове, населението ще бѣде продоволствувано съ пшеница и ржъ, по намалени цени, чрезъ мѣстнитѣ клонове на Б. з. к. банка.

Непроизводителнитѣ райони, за които става дума, всѣка година се нуждаятъ и внасятъ пшеница отъ зърнопроизводителнитѣ области на страната. За да бѣде осигурено тѣхното продоволствие, особено на ония мѣста, където презъ зимата подвозътъ на хранитѣ се затруднява и заскъпява, съгласно V-то постановление на Министерския съветъ, отъ 24 августъ 1938 г., дирекцията строи свои складове въ административнитѣ и мѣстни центрове. Тия складове, освенъ за казаната целъ, ще се използватъ за съхраняване на пшеницата, за правилното вътрешно движение на дирекционнитѣ храни и редовно отчитане на агентскитѣ складове. Такива складове дирекцията строи въ следнитѣ 13 пункта: Горна-Джумая, Дупница, Самоковъ, Св. Врачъ, Трънъ, Драгоманъ, Своге, Карлово, Неврокопъ, Пещера, Разлогъ, Панагюрище, Ардино. Нѣкъде, като въ Самоковъ, Карлово, Неврокопъ, Разлогъ, складовѣтѣ сѣ вече окончателно привършени.

Отъ казаното дотукъ е ясно, че за Трънския край сѣ положени достатъчно грижи за изхранване на нуждаещото се население. Освенъ въ Трънъ, дирекцията е открила свои складове на гара Земенъ и въ гр. Кюстендиль. Като се прибавятъ складовѣтѣ въ Своге, Драгоманъ, а евентуално и Радомиръ, явствува, че за тази непроизводителна областъ сѣ положени особени грижи отъ страна на Дирекцията за храноизносъ.

Трѣбва да добавя, че за да достави пшеницата по възможностъ на по-ниска цена, дирекцията реши да раздава отъ свои складове непосредствено на нуждаещото се население пшеницата и ржъта, безъ участието на посредници, което участие поскъпява хранитѣ. Това не значи, че дирекцията е по начало противъ посредничеството отъ страна на мѣстнитѣ кооперации. За по-отдалеченитѣ отъ административнитѣ центрове селища на околнитѣ дирекцията ще възложи и кооперативитѣ да раздаватъ, подъ нейнъ надзоръ хранитѣ, така че онѣзи земеделци-стопани, които било че нѣматъ превозни сръдства, било че скъпятъ труда си да отидатъ въ административния центъръ, да получатъ храни отъ дирекционния складъ, да могатъ да получатъ чрезъ кооперацията хранитѣ, отъ които се нуждаятъ, по цени увеличени съ превознитѣ разноски отъ дирекционния складъ до склада на кооперацията и съ възнагравдението, което кооперацията ще получи за своята услуга.

Посоченитѣ мѣроприятия, които правителството взема за правилното продоволствие на населението отъ планинскитѣ райони, се посрѣщатъ съ задоволство и искрена радостъ отъ населението. Въпрѣки острата вагонна криза, Дирекцията за храноизносъ е успѣла да подвезе значителни количества пшеница и въ най-отдалеченитѣ и трудно достъпнитѣ околийски центрове, особено тамъ, където е открила свои складове. Сега тя организира продоволствието на ония общини и села, които сѣ отдалечени отъ околийскитѣ градове и не сѣ свързани съ тѣхъ чрезъ удобни пътища.

Къмъ 28 ноемврий т. г., дирекцията е успѣла да складира следнитѣ количества храни въ учреденитѣ отъ нея складове: Драгоманъ—60.000 кгр., Дупница—270.268 кгр., Своге — 130.480 кгр., Самоковъ — 175.000 кгр., Св. Врачъ — 90.733 кгр., Трънъ — 90.101 кгр., Г. Джумая — 120.214 кгр., Девинъ — 60.156 кгр., Златоградъ — 60.486 кгр., Неврокопъ — 105.000 кгр., Пещера — 90.400 кгр., Панагюрище — 60.844 кгр., Разлогъ — 105.161 кгр., Чепеларе — 60.000 кгр., Смолянъ — 90.000 кгр., Карлово — 30.000 кгр., Ардино — 60.380 кгр., или всичко 1.659.223 кгр.

Макаръ че сме земеделска страна и 95% отъ нашия износъ се състои отъ земеделски произведения, предимно храни, трѣбва съ съжаление да се констатира, че българскитѣ народъ, а особено селскитѣ народъ отъ планинскитѣ краища на нашата страна, не се храни достатъчно. Причинитѣ за това сѣ много и нѣма да ги изброявамъ. Ще спомена само това, че вследствие на пристѣпла, който градската култура прави къмъ селото, последното проявява вече склонностъ да дава голѣма частъ отъ своитѣ парични доходи за удовлетворяване на нови нужди, които идватъ съ нашествието на градската култура. За да се добере до парични сръдства, съ които да покрие тѣзи нови нужди, селското население отдѣля отъ залька си, за да изнесе повече на пазара, отколкото основнитѣ му нужди позволяватъ.

Ето защо първата грижа на държавата, респ. на Дирекцията за храноизносъ, на която е възложено правилното

продоволствие на страната съ зърнени храни, е да достави на населението и отъ най-отдалеченитѣ планински краища, на достъпни цени, златното зърно на пшеницата, която се ражда изобилно въ нашитѣ плодородни поля, съ която окончателно да замѣсти царевицата и другитѣ зърнени фуражни храни въ хлѣбъ на населението. Пшеничиният хлѣбъ, и то въ достатъчни количества, е първото условие и предпоставка за доброто поддържане на живата народна сила, върху която се гради нашето бъдеще. Съ огледъ на така посочената и подчертана социална задача на Дирекцията за храноизносъ, занаятъ ще се определя съотношението между основнитѣ покупни цени на пшеницата и ржъта, които дирекцията ще осигури за производителя, и ония, по които тя ще ги продава на непроизводителното планинско население, което брой не по-малко отъ милионъ и половина души и което, както исторично ни учи, е било винаги източникъ на бодрия и високъ народностенъ духъ на българщината.

Г. г. народни представители! Ще използвамъ случая да спра вниманието на Парламента и върху други случаи на подпомагане известни категории отъ населението, вършено съ участие на Дирекцията за храноизносъ, които сѣ отъ близъкъ интересъ съ предмета на питането на народния представителъ г. Никола Василевъ.

Както се изтъкна, подпомагането на планинското население съ пшеница по намалени цени има своето оправдание въ естественото социално неравенство между селското планинско население, отъ една страна, и онова отъ плодороднитѣ полета и долини — отъ друга. Наричамъ го „естествено“, защото то почива на различието въ относителната рента на работната земя въ планинскитѣ райони и оная въ равнинитѣ. Въ планинскитѣ области почвата е по-бедна, а отъ друга страна естественитѣ климатически и атмосферни условия не позволяватъ да растатъ трудовоинтензивнитѣ и по-скѣпи култури, както е случаятъ въ равнинитѣ. Затова тукъ стопанисването на земята става по най-екстензивни стопански системи, а голѣма частъ отъ нея се използва за пасища и гори; такава земеделско стопанство използва относително най-слабо наличнитѣ въ него работни сили. Освенъ това сѣщитѣ стопански области сѣ по-отдалечени отъ градовѣтѣ, разположени въ равнинитѣ, където е относително най-живъ стопанският обмѣнъ. Като прибавимъ, че тѣ не сѣ свързани съ тѣзи сръдища на стопанския животъ и консумация съ удобни пътища и съобщителни сръдства, че схванемъ стопанската отдалеченостъ на тѣзи области, която неминуемо има своето отражение въ две направления, а именно: първо, че всичко, което населението отъ тѣзи райони изнася за продажба на пазара, е по-евтино, тъй като неговата цена до пазарището се намалява отъ по-голѣмитѣ транспортни разноски, и второ, че всичко, което то купува отъ населението, е по-скѣпо, тъй като къмъ пазарнитѣ цени се прибавятъ сѣщитѣ голѣми транспортни разноски. Това значи, че паричнитѣ доходи на планинското население сѣ по-слаби и покупателната сила на неговитѣ пари е относително по-слаба.

Обратно е положението на полското население. То използва най-богатитѣ почви, които, наредъ съ по-добритѣ климатически и атмосферни условия, представяватъ възможностъ за интензивно земедѣлие, което поглѣща въ много по-голѣмъ процентъ наличнитѣ работни сили. Отъ друга страна, разположено близо до стопански сръдища, то използва по-високитѣ цени за своитѣ произведения и най-низкитѣ цени на изработенитѣ въ града или доставенитѣ отъ него стоки, които влизатъ въ селската консумация. Вследствие на това социално неравенство, несправедливо е планинското население да участвува напълно въ валоризацията на ценитѣ на пшеницата, която е едно отъ най-важнитѣ произведения на полето.

Почти всѣка година се налагатъ случаи да бѣде подпомагано съ изхранването му и полското селско население, а именно отъ ония мѣста, които сѣ пострадали отъ природни стихии. Нашата природа, колкото отъ една страна да ни предлага благоприятни условия за много, разнообразни и скѣпи култури, както и за увеличаване брутния доходъ отъ единица площъ, толкова, отъ друга страна, тя е бурна и често стихийна. Всѣка година, кога по-малко, кога повече, природнитѣ стихии повреждатъ, а нѣкога дори и унищожаватъ земеделскитѣ култури на по-голѣми или по-малки площи. Селскитѣ трудъ, вложенъ въ тѣзи култури, остава съ нищо невъзмезденъ.

По отношение на тѣзи неизбежни съпътници на нашето земедѣлие, полското население е повече изложено, отколкото планинското, защото въ полето се засѣгатъ интензивни земеделски култури, поглѣнали повече трудъ и капиталъ, които стихийтѣ завличатъ; когатъ гората и пасищата много по-малко страдатъ отъ тѣхъ.

Въ случаите на поражение от природни стихии, на първо място земеделците-стопанини прибъгва до самопомощ, която въковете сж тѣсно свързали съ естеството на земеделското стопанство; на второ място е взаимопомощта, сжщо тъй култивирана от времето и станала източникъ на много добродетели у нашия селски народъ. Прорано взаимопомощта е била упражнявана въ рамките на дадено населено място; съ развитие на модерните общества, нейниятъ обсегъ се е разширилъ и днесъ тя е регулирана чрезъ намяската на държавата.

На трето място идва помощта на държавата, упражнявана от специалната служба за обществено подпомагане. Това е, впрочемъ, най-висша форма на взаимопомощ. Тя се налага, когато опустошенията от природни стихии сж наистина толкова голѣми, че самопомощта и взаимопомощта не сж достатъчни да поправятъ щетите. Но съ нея трѣбва много внимателно да се оперира да идва навреме и на място, за да не отслабва у земеделеца-стопанинъ дългътъ за самопомощ и да не убива у него чувството на взаимопомощ, които сж необходими за напредъка на селското земеделско стопанство. Отъ друга страна, тя трѣбва да бѣде справедлива. Нашиятъ селянинъ, който е готовъ и отъ залъка си да отиде, за да подпомогне на ближния си, когато той е въ нужда, е много чувствителенъ и живо реагира, когато вижда, че се помага на оня, който не е въ нужда или пъкъ самъ е виновенъ да изпадне въ такава.

Въ своята помощна акция на пострадалиятъ отъ бедствия, държавата използва Дирекцията за храноизносъ двояко: първо, фондътъ „Обществено подпомагане“ дава наряди на дирекцията, която доставя пшеница и ръжъ, както и фуражъ на пострадалиятъ, срещу заплащане отъ фонда. Това става по реда на известната наредба „Б“. Полученитъ храни се раздаватъ на нуждаещото се население не срещу пари, а срещу трудъ. Безвъзмездно никой нищо не получава. Това подпомагане е изградено върху принципа на самопомощта. На земеделеца-стопанинъ се дава, отъ страна на държавата, възможностъ да използва наличнитъ работни сили въ извънстопанска работа; второ — тя задължава Дирекцията за храноизносъ по специалната наредба-законъ да снабди нуждаещото се население, пострадало отъ суша и други природни стихии, заемообразно съ пшеница, ръжъ и царевича за посѣвъ, за изхранване и съ фуражъ за добитъка.

Споменатата наредба-законъ излъже още въ началото на 1935 г. — за пострадалото отъ суша и други природни стихии население презъ 1934 г. — и бѣ подновявана всѣка година. Последното подновяване стана съ законъ, вотиранъ отъ Народното събрание въ първата му извънредна сесия на 21 юлий 1938 г.

Дирекцията за храноизносъ има вече петгодишна практика по приложението на тази наредба-законъ. На първъ погледъ законътъ дава впечатление да е поставенъ на здрави морални и правни основи и по-особено върху принципа на взаимопомощта. Знае се, че на село земеделците-стопани често си услужватъ заемообразно. Когато нѣкому не стигне храната за изхранване челядта му и фуража за добитъка му, той взема отъ съседа си въ заемъ съ срокъ до новата реколта. Тази взаимопомощ се е чувствувала винаги отъ нашето селско население като необходимостъ за запазване и напредъкъ на отдѣлнитъ стопанства. Когато е вземалъ въ заемъ и не е връщалъ житото и то равно по количество и качество, е бивалъ всеобщо осъжданъ. Затова заемополучателитъ винаги бързатъ да върнатъ полученото въ заемъ още по харманъ. А онѣзи, които нѣматъ възможностъ да върнатъ житото, отработватъ го въ стопанството на заемоателя.

Съ въпросната наредба-законъ се е целило на тази база да се подпомагатъ вече цѣли селища, а не отдѣлни стопани, като заемоателъ се яви държавата, респ. Дирекцията за храноизносъ. Съ тѣзи разбирания дирекцията е взела присърдце и е започнала съ любовъ да върши възложената ѝ социална задача. Първата година тя е раздала заемообразно 24.414.121 кгр. пшеница и ръжъ, втората година — 11.286.234 кгр. пшеница и ръжъ. Сега, обаче, се вижда опакото на медала — неудобството на този родъ подпомагане.

Най-напредъ неудобството се явява отъ гледище на държавата. Нѣколко годишната практика показва, че раздаденитъ заемообразно храни много трудно се връщатъ, или съвсемъ не се връщатъ отъ ония, които сж ги получили. Отъ раздаденитъ презъ първитъ две години храни дирекцията има да събира крѣгло 33.000.000 л. Тази година се взеха по-строги мѣрки за събирането на тѣзи вземания. Резултатитъ, обаче, бѣха съвсемъ незадоволителни. По мнението на съответнитъ клонове на Б. з. к. банка, чрезъ които става събирането, най-малко 50% отъ тѣзи

вземания сж несъбираеми. Причинитъ за това нерадостно явление сж много. Ще посоча само следнитъ: най-първо голѣма частъ отъ заемополучателитъ нѣматъ възможностъ да върнатъ заетитъ имъ храни по простата причина, че произвежданиятъ отъ тѣхъ храни не стигатъ за изхранване семействата имъ, или пъкъ въобще не сж зърнопроизводители. Това е така, защото дирекцията е раздала безогледно храни на всички нуждаещи се отъ пострадалиятъ райони; второ — други заемополучатели не искатъ да върнатъ хранитъ, взети въ заемъ, защото още когато сж ги получили не сж мислили да ги върнатъ. Полученото тѣ сж схванали като безвъзмездна помощ отъ държавата. Не липсватъ случаи, когато и отговорни държавни органи сж насаждали такава разбиране всрѣдъ селското население. И, най-сетне, има производители, които не връщатъ заетото въ заемъ дирекционно жито, или не плащатъ задълженията си по тѣзи заеми, защото и другитъ не плащатъ. По тѣхно схващане, щомъ държавата раздава храни, тя трѣбва наредъ и на всички да раздава.

Неудобство има и отъ гледище на пострадалото население. Този начинъ на подпомагане не е целесъобразенъ, защото населението получава хранитъ по обикновенитъ продажни цени на дирекцията; къмъ тѣхъ се калкулиратъ всички разноси, плюсъ лихвитъ до идущата реколта. Като се пресмѣтне всичко, „пострадалиятъ“ получава въ жито на по-висока цена отъ търговскитъ мелници. Напримѣръ, раздадената презъ тази година отъ дирекцията заемообразно пшеница въ Бургаска областъ е калкулирана по 4.34 л. кгр., а въ Старозагорската и Пловдивската — по 4.24 л., когато срѣдната продажна цена за тѣзи области, по която мелницитъ получаватъ пшеницата отъ дирекцията, е 4 л. кгр. Ето защо добросъвестнитъ селяни, които мислятъ да връщатъ полученото заемообразно жито, или пъкъ неговата стойностъ, отказватъ да го получаватъ по тѣзи високи цени.

За да запази интереситъ си, като кредиторъ по тѣзи заеми въ натура, дирекцията се вижда принудена предварително да проучва кредитоспособността на заемоискателитъ по представенитъ отъ общинскитъ управления списъци и да отказва заеми на ония, които, по нейни преценки сж некредитоспособни. По тази причина раздаденитъ заемообразно количества пшеница и ръжъ бързо спадатъ презъ вторитъ две години, презъ които се подпомага.

Въ таквъ случай самата помощна акция губи своето значение и не могатъ да получатъ помощъ тѣкмо ония, които най-много се нуждаятъ отъ нея, а именно дребнитъ и слаби сжществуваия.

Този начинъ на подпомагане следва да се признае за нецелесъобразенъ, неефикасенъ и въ нѣкои случаи деморализиращъ.

Ето защо за въ бъдаще пострадалиятъ отъ природни стихии земеделци-стопани трѣбва да получаватъ отъ дирекцията жито, било за посѣвъ, било за изхранване, по намалени цени, опредѣлени отъ Министерския съветъ, по реда, установенъ за подпомагане на плажиското население, както вече се изложи. Този начинъ на подпомагане е твърде гѣвкавъ и приспособимъ за разни случаи. Споредъ това, колко сж голѣми и тежки повредитъ отъ бедствието. Министерскиятъ съветъ ще опредѣли цената, по която дирекцията ще продава житото на пострадалото население. Отъ друга страна, дирекцията и безъ това раздава елитно семе за посѣвъ по наредба „Г“ и то по намалени цени. За пострадалиятъ отъ природни стихии селища тѣзи цени може да бѣжатъ още намалени, безъ да бѣде значително оштетена дирекцията, а ония земеделци-стопани, които не разполагатъ съ парични срѣдства, за да заплатятъ на дирекцията хранитъ ѝ по намалени цени, да получаватъ специални кредити отъ Б. з. к. банка. Най-сетне, най-слабитъ отъ тѣхъ, които не се ползватъ съ кредитъ предъ банката, следва да бѣжатъ подпомогнати отъ фонда „Обществено подпомагане“, срещу трудъ.

Дадена по този редъ, помощта ще бѣде ефикасна и ще въздействува върху психиката на земеделеца-стопанинъ възпитателно. Той ще знае, че даромъ никому нищо не се дава, че когато е здравъ, ще работи, преди всичко, на своитъ сили и на работнитъ рѣце, съ които разполага стопанството му, а следъ туй на взаимопомощта, било въ рамките на мѣстната стопанска общностъ, каквато отдѣлното село представлява, било въ широкитъ такива на народностната общностъ, представлявана отъ държавата.

Въ нашата малка и бедна страна никому не трѣбва да се позволява да получава даромъ, безвъзмездно помощта на обществото или на държавата. Безвъзмездно може да получава само този, който или е неспособенъ да работи, или неговиятъ животъ е поставенъ при условия, които не му позволяватъ да оползотвори своята работна сила. Нашиятъ народъ се състои отъ работещо население и тѣкмо

тукъ е неговата стихия. И ако трѣбва въ това отношение да синтезираме една програма, тя би могла да бѣде синтезирана въ три думи, които сѣ изрѣзани въ гранита на българския духъ: трудъ, трудъ и пакъ трудъ; трудъ, който осмисля нашето земно съществуване; трудъ, който стимулира жизнената енергия на нацията; трудъ, който крепи държавата и е опора на самия народъ; трудъ, който създава материалнитѣ блага и умножава материалната култура на българския народъ; трудъ, който обезпечавя поминѣка на ония, които сѣ около насъ, за които се грижимъ и които обичаме; и най-сетне, трудъ, благословенъ отъ Бога, трудъ, единствено чрезъ който българскиятъ народъ върви презъ вѣковетѣ по своя тежъкъ исторически пѣтъ. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателствуващъ Г. Марковъ: Минаваме къмъ дневния редъ:

ПЪРВО ЧЕТЕНЕ ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА УРЕЖДАНЕ СОБСТВЕНОСТЯТА ВЪРХУ БЕЗДОМНИЧЕСКИТѢ МѢСТА — ПРОДЪЛЖЕНИЕ РАЗИСКВАНІЯТА.

Има думата народниятъ представителъ г. Илия Славковъ.

И. Славковъ: (Отъ трибуната). Г. г. народни представители! Въ нѣколко заседания на Народното събрание бездомническиятъ проблемъ се развива отъ мнозина оратори и ако и азъ се впусна да разглеждамъ тоя проблемъ въ неговитѣ подробности, струва ми се, бихъ повторилъ казаното отъ предговорившиятъ.

Настоящиятъ законопроектъ идва по-скоро да оформи нѣкои вече създадени положения и да подчертае една истина — че ние се движимъ обикновено следъ събитията, а не ги предпоставяме, не ги дирижираме съ една осмислена политика. Затуй бихъ молилъ г. министра на вътрешнитѣ работи да използва всички дадени досега препорѣки, за да може да създаде единъ законъ, който не само да оформи завареното положение на бездомницитѣ, но и да начертае за въ бѣдеще една опредѣлена политика въ тая насока.

Законопроектътъ, тъй като е даденъ, е непъленъ, защото не урежда положението на бездомницитѣ въ новитѣ земи. Бездомническиятъ въпросъ въ новитѣ земи е така тежъкъ, както и въ другитѣ части на царството.

Г. г. народни представители! При изселването на турцитѣ отъ новитѣ земи — това е известно на всички — мѣстното население и бѣжанцитѣ се впуснаха да купуватъ отъ тѣхъ къщи, за да се подслонятъ. Имотитѣ, обаче, на тия изселващи се турци, поради това, че нѣма специални закони, които да уреждатъ тѣхната собственост, се третиратъ като безстопанствени. Вследствие на това купувачитѣ останаха да обладаватъ безстопанствени имоти. Трѣбва да се уреди и тѣхното положение сега. Може да се възрази, че тази материя ще бѣде включена въ единъ законъ за уреждане на недвижимата собственостъ въ новитѣ земи, следователно, излишно е да се разглежда сега. Но, като се има предвидъ едно друго обстоятелство, а именно, че общинитѣ, следъ влизането въ сила на този законъ, ще могатъ да снабдяватъ съ нотариални актове одворенитѣ бездомници, ще изпадне въ едно особено положение Неврокопската градска община. Тая градска община, по силата на едно решение на Народното събрание отъ 1931 г., притежава въ собственостъ всички недвижими имоти въ чертата на града. По силата на това решение общината е раздала имотитѣ на нуждающитѣ се. Понеже имотитѣ на изселенитѣ турци се считатъ безстопанствени, общината се намира въ правото си да третира всички имоти, купени отъ изселенитѣ турци, за безстопанствени и, следователно, на онѣзи, които съ спестявания, съ заеми, съ задължения, сѣ купили имоти отъ турцитѣ по единъ строго формаленъ начинъ, имотитѣ трѣбва да имъ бѣдатъ отнети.

Законопроектътъ засѣга и бѣжанцитѣ — само ония бѣжанци, които попадатъ подъ закона за заселване на бѣжанцитѣ и обезпечаване поминѣка имъ. Обаче има и друга категория бѣжанци, чието положение не се урежда въ този законъ. Това сѣ ония бѣжанци, които подпадатъ подъ закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанцитѣ.

Съ бѣжанския заемъ, който се сключи, множество бѣжански семейства бѣха настанени въ новопостроени къщи, наречени „шаронки“. Въ тия къщи бѣха настанени главно бѣжанцитѣ, които напуснаха своитѣ селища въ Гърция не доброволно, а бѣха задигани нощно време, или бѣха задигани отъ трапезата съ залѣка въ устата и изхвърлени на границата безъ облѣкло и безъ храна. На тия именно бѣжанци държавата помогна, като имъ направи жилища, тъй нареченитѣ „шаронки“.

Г. г. народни представители! Къщитѣ на бѣжанцитѣ сѣ строени презъ едно време, когато строителнитѣ материали бѣха извънредно скѣпи. Стойността на една такава къща тогава е 4—5 пѣти по-голяма отъ днешната ѣ цена. Като

имаме предвидъ въ какво положение сѣ пристигнали тѣзи бѣжанци — съвършено голи, съвършено безпомощни; като имаме предвидъ, че веднага следъ като имъ се даде възможностъ да влѣзатъ въ тѣзи къщи, настѣпи голѣмата стопанска криза, която имъ отне всѣкаква възможностъ да се издѣлжатъ къмъ държавата, явно сѣ, че за тѣхъ е абсолютно невъзможно сега да изплатятъ къщитѣ по ценитѣ, опредѣлени тогава, когато сѣ построени тѣзи къщи. Ето защо смѣтамъ, че сегашниятъ законъ за уреждане на бездомническиятъ въпросъ трѣбва да включи и тази категория бездомници — бѣжанцитѣ — които действително сѣ бездомници.

Г. г. народни представители! Законопроектътъ третира предимно бездомницитѣ отъ градовѣтъ, когато бездомническиятъ въпросъ сѣ не по-малка страхотностъ съществува и въ нашитѣ села, а особено въ планинскитѣ села. Ако нѣкой отъ васъ е ималъ случай да преходи билото на Родопитѣ, той сѣ е натѣквалъ на една страшна картина: населението отъ българо-мохамедани и християни живѣе въ едни бордеи, които сѣ нищо не приличатъ на жилища. Това население, което би трѣбвало да бѣде третирано по единъ по-специаленъ начинъ, като че ли системно е подложено на едно неоправдано преследване отъ страна на известни власти на държавата. Въпрѣки че съществува законъ за подпомагане рило-родопското население, по силата на който би трѣбвало да бѣдатъ подпомогнати жителитѣ на тѣзи мѣста при построяването на тѣхнитѣ жилища, ние досега не виждаме да е направено абсолютно нищо въ това отношение. Ние не виждаме да се прилага законътъ, а напротивъ, виждаме единъ стремежъ, едно увлѣчение къмъ опазване на горитѣ, който стремежъ е унищожилъ единствения поминѣкъ на това население — козевѣдството. Азъ нѣма да говоря за ползата и вредата отъ козитѣ. Бихъ призналъ, че наистина тѣ сѣ едно неизбѣжно зло въ нашитѣ гори, обаче не е въпросъ за ползата или за вредата отъ тѣхъ, а е въпросъ за единъ поминѣкъ.

Азъ бихъ молилъ г. министра на вътрешнитѣ работи, който има амбицията — и е далъ всички доказателства за туй — да разреши по единъ ефикасенъ начинъ бездомническиятъ проблемъ, да приложи за тѣзи бедни краища закона за подпомагане на рило-родопското население, като се опита да начертае съ настоящия законопроектъ една политика по жилищния проблемъ, която занаяредъ да не ни поставя при положението, да узаконяваме свѣршени факти, а да можемъ, и ние, както голѣмитѣ държави, споредъ нашитѣ сили и споредъ нашитѣ възможности, да направимъ да не съществува у насъ жилищна нужда. Това е крайно необходимо, защото при най-хубавия, при най-здоровословния климатъ, какъвто имаме въ България, благодарение на лошитѣ жилища и благодарение на оскудицата, която властвува у насъ, ние заемаме първо мѣсто по процента на болнитѣ отъ туберкулоза въ цѣла Европа.

Азъ съ готовностъ ще гласувамъ този законопроектъ, съ пожеланието, щото въпроситѣ, които се изнесоха не само отъ менъ, но отъ всички, които говориха по този законопроектъ, да бѣдатъ засегнати отъ комисията и да бѣдатъ прокарани въ законопроекта при второ четене съответнитѣ текстове за разрешаването имъ. Съ това пожелание напускамъ тази трибуна. (Ръкоплѣскания отъ дѣсно и центъра)

Председателствуващъ Г. Марковъ: Има думата народниятъ представителъ г. Еню Клянтевъ.

Е. Клянтевъ: (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Въпрѣки че по законопроекта за уреждане на собствеността върху бездомническиятъ мѣста се изказаха твърде много оратори, които сѣ една особена вещина разглеждаха материята, азъ, въ качеството си на скроменъ деятел, работилъ много години въ българската община, ще се помѣча да бѣда полезенъ, за да създадемъ съ общи усилия единъ наистина пѣленъ законъ, съ който да задоволимъ жилищната нужда на единъ слой хора въ нашето общество. Както се чувствува въ обществото голѣма нужда отъ разрешаване проблемата за задълженията и навреме г. министърътъ на правосъдието ни сезира съ законопроекта за временно спиране дейността на сѣдитѣ-изпълнители по отношение на българскитѣ граждани задлъжнѣли до 1 януарий 1931 г., тъй също се чувствува нужда и отъ законопроектъ за разрешаване голѣмия социаленъ проблемъ за бездомницитѣ, който интересува цѣла България, не само нашата столица.

Въпросътъ за бездомницитѣ въ София бѣ твърде сполучливо изнесенъ отъ г. Търкалановъ, отъ г. Кожухаровъ, отъ г. Сакаровъ и други оратори. Тия господа познаватъ въпроса специално за София. Позволете и на насъ, които познаваме тоя въпросъ, долу, въ провинцията, да го из-

несемъ дотолкова, доколкото той интересува бездомниците въ цѣлата страна.

Г. г. народни представители! Внесеният законопроектъ идва тѣкмо навреме да задоволи една голѣма нужда, да разреши единъ голѣмъ социаленъ проблемъ. Съ приемането на тоя законопроектъ ние ще изпълнимъ задължението си като общественици и ще бъдемъ полезни на една категория хора, които не знаятъ дали иматъ собственъ домъ и въ какво положение е тѣхната собственостъ.

Процесътъ на разграбване общински мѣста и тѣхното раздаване стана въ бързъ темпъ непосредствено следъ войнитѣ, които бѣха неудачни за българския народъ. Въ София мѣстата се разграбиха безразборно и нѣкои хора правѣха политика отъ това разграбване. Столичната община правѣше всички възможни усилия да спре разграбването, но имаше други фактори, които не допускаха да се спре туй разграбване, защото, както казахъ, съ този въпросъ се правѣше политика отъ нѣкои хора. Интереситѣ на Столичната община и на другитѣ общини бѣха поставени по-долу отъ интереситѣ на нѣкои политико-обществени организации.

Че тоя въпросъ интересува цѣлата страка говори и това, че следъ войната той изникна и въ най-малкия населенъ пунктъ, и въ най-малката община. Ако въ София сѣ раздавали мѣста на бездомници и на бѣжанци и мѣстата сѣ били много безразборно раздавани и разграбани, мѣста сѣ раздавани и въ провинцията. Нѣкъде общинската управа се справи много лесно съ туй раздаване, нѣкъде — много трудно.

Специално въ нашата община. Айтосъ, ние постѣпихме много правилно при разрешаването на тая проблема. Нѣкои покрайнини на града, отъ които следваше да се удовлетворятъ бездомниците, се парцелираха и регулираха. Регулацията на едни квартали се утвърди, на други остана да се утвърди. Още отначало ние имаме точно опредѣлени парцели, знаехме съ колко мѣста разполагаме, колко хора подлежатъ на одворяване и дали напълно можемъ да разрешимъ бездомническия проблемъ въ нашия градъ.

Но бѣжанцитѣ бързо прииждаха отъ границата и искаха подслонъ. Ние виждахме, че нуждата имъ отъ подслонъ е твърде голѣма и трѣбваше бързо да намѣримъ кѣде да ги подслонимъ. Въ нѣкои квартали се раздадохъ мѣста неурегулирани, които впоследствие се регулираха. Така тия бѣжанци получиха по единъ парцелъ общинска земя — кой двеста, кой треста, кой петстотинъ метра, съобразно неговитѣ нужди, съобразно членовѣтъ на неговото семейство и съобразно голѣмината на парцелитѣ, съ които общината разполагаше.

Макаръ съ този законопроектъ да се цели да разрешимъ бездомническия проблемъ макаръ да признаваме, че тоя законопроектъ въ основата си е добъръ, все нѣщо може би е изпуснато, защото тоя законопроектъ е свързанъ съ други петъ закони. Трѣбва да премахнемъ недостатѣцитѣ на предшестващитѣ закони, да създадемъ по-свършено законодателство и по-удачно да разрешимъ въпроса за снабдяване бездомниците съ нотариални актове.

Отъ мотивитѣ на законопроекта ще видите, че той обгръща материя отъ закона за меритѣ, отъ закона за трудовата поземлена собственостъ, отъ закона за трудовитѣ земеделски стопанства, отъ закона за заселване бѣжанцитѣ и обезпечаване поминѣка имъ и отъ закона за издаване нотариални актове за собственостъ върху общински мѣста, дадени или засти за жилища на бездомници. Точно съ петъ закони ние ще съобразяваме настоящия законопроектъ, за да разрешимъ проблема за собствеността на мѣстата на бездомниците въ България. Въ мотивитѣ вносителътъ на законопроекта казва: (Чете) „Тия закони, и главни тѣхнитѣ измѣнения и допълнения, ставатъ причина да се създадатъ множество спорни положения, свързани съ бившитѣ земи на общинитѣ и на дѣржавата и по този начинъ да възникне тѣй много разискваниятъ въ последно време „бездомнически въпросъ“. Законопроектътъ, който ви предлагамъ, цели именно да се ликвидира доколкото е възможно, веднажъ за всѣкога съ редица спорни въпроси, възникнали по горнитѣ закони“.

Следователно и самъ вносителътъ вижда, че ние ще се поможимъ да разрешимъ тоя проблемъ дотолкозъ доколкото е възможно въ настоящия моментъ да създадемъ единъ строенъ, единъ добъръ законъ, който да отговаря на нуждитѣ.

Най-сетне ние чухме уважаемия министъръ на вътрешнитѣ работи, вносителътъ на законопроекта да казва, че желае народното представителство свободно, ясно и изчерпателно да се изкаже по законопроекта, за да може отъ щракането на идеитѣ, отъ всичко онова, което ние като

хора, които познаваме тоя проблемъ, ще вложимъ въ законопроекта, и отъ попълването на онова, което е пропуснато, въ комисията, законопроектътъ да получи по-свършена редакция.

Г. г. народни представители! Този законопроектъ има извънредно голѣмо значение за бездомниците и бѣжанцитѣ, защото, както ви казахъ, тѣ досега не знаеха дали сѣ или не сѣ притежатели на даденитѣ имъ мѣста, дали иматъ или нѣматъ свои къщи върху тия мѣста. Тѣ сѣ въ такава хаотично и безизходно положение, че ние непременно ще трѣбва да разрешимъ тоя въпросъ съ законопроекта, за да можемъ да успокоимъ всички бездомници. Тѣ не по своя вина сѣ бездомници. Да не дава Богъ никому да изпитва на свои плещи съдбата на българския бездомникъ, който полага всички грижи да си създаде свой домъ. Тоя въпросъ много удачно го засегна г. Ангелъ Станковъ и затова азъ нѣма да се спирамъ на него. Вѣрно е, че ние полагаме грижи за своитѣ семейства, но за да можемъ да задоволяваме нуждитѣ на семействата си, преди всичко трѣбва да имаме собственъ домъ.

За да се увѣрите, че въпросътъ за собствеността на бездомниците интересува не само София, но и провинцията, и че тамъ, долу, той е злободневенъ, ще ви кажа какво е положението въ гр. Айтосъ. Въ Айтосъ имаме два квартала, „Хисаря“ и „Странджа“, разпредѣлени на около 700 парцела. Нито единъ парцелъ, обаче, нѣма собственикъ; собственикъ на всички парцели е общината. Тѣзи парцели сѣ раздадени на бѣжанци и на мѣстни безземлени граждани. Върху тѣхъ тѣ сѣ си построили къщи, направили сѣ известни засаждения, въобще, направили сѣ подобрения на тѣзи парцели и, следователно, сѣ право искатъ да станатъ собственици на тия мѣста. Настоящиятъ законопроектъ цели това, но като дава съ едната рѣка, съ другата иска да вземе. И тѣкмо тукъ азъ искамъ да спра вашето внимание на текста на чл. 21, създаденъ съ § 7 отъ наредбата-законъ отъ 1934 г., публикувана въ „Държавенъ вѣстникъ“, брой 185. Каквото щете подобрение да направите на парцела, който ви е даденъ, каквото и голѣмо желание да имате да бъдете собственикъ на този парцелъ, законодательтъ е вмѣкналъ въ текста на този членъ нѣщо, което ви тормози, което ви безпокои и съ което се цели да се дадатъ приходи на общинитѣ, по-специално на Столичната община, кѣдето мѣстата сѣ по-ценни. Когато законодательтъ ще иска да разреши единъ социаленъ проблемъ, когато ще иска да се притече въ помощъ на безпомощни хора, които действително иматъ нужда отъ подкрепата на обществото, той не може едновременно съ това да налага тежко бреме на тѣзи хора, да търси отъ тѣхъ печалби, ако евентуално би имъ се наложило да отчуждятъ даденитѣ имъ парцели.

Г. г. народни представители! Ако има, както казахъ преди малко, хора, които сѣ най-нѣщастни, това сѣ именно бездомниците. За какво, мислите, бездомникътъ ще отчуждава своя парцелъ? За да прави голѣма търговия, за да прави спекула ли? Не — а затуй, защото неговиятъ поминѣкъ е станалъ несигуренъ и той трѣбва да търси поминѣкъ другаде. Ако е занаятчия, може да намѣри поминѣка си; но ако е земеделецъ и общината не му даде достатъчно земя, за да я работи, неговото семейство ще бѣде изложено на гладъ, и той волею-неволею, ще бѣде принуденъ да продаде парцела, който има, и да напусне тоя населенъ пунктъ, за да отиде другаде да търси поминѣкъ за своето семейство. И тѣкмо въ такъвъ случай общината ще търси за колко лева той е продалъ парцела, ще търси принадлежната стойностъ, за да вземе половината за себе си като печалба.

У насъ продажбитѣ въ такива случаи ставатъ съ знанието на общината. Ако, напр., единъ бездомникъ, комуто е дадена земя въ нѣкое село, върху която е построилъ къща, иска да се изсели другаде, идва въ общината и съобщава: „Азъ продавамъ къщата си на Христо Ивановъ — мѣстото не му продава — обаче, купувачътъ иска да стане собственикъ и на мѣстото, да го притежава при сѣщитѣ условия, при които го притежавамъ азъ; ние желаемъ, съ съгласието на общинския съветъ, този парцелъ отъ менъ да мине съ сѣщитѣ права върху този, който понастоящемъ купува отъ менъ къщата върху сѣщия парцелъ“. Значи, между тѣхъ не се сключва сдѣлка за продаване на мѣстото, а само за къщата. И ако на бездомника къщата е струвала 20.000 л., той е принуденъ, волею-неволею, да я продаде за 10—12.000 л., само и само да вземе пари и да отиде другаде да търси прехрана за своето семейство.

Така, че, въ такива случаи на продажба, било въ София, било въ другъ населенъ пунктъ, не може никога да има спекула, защото се касае за хора, които продаватъ къщитѣ си само по причина на това, че нѣматъ възможностъ да

преживяват. И затуй аз съм решително против постановлението на чл. 21 от наредбата-закон от 1934 г. и искам пълното му отменяване. (Ръкоплъскания от нѣкои въ лѣво)

Г. г. народни представители! Минавам на чл. 4 от законопроекта, съ който се урежда и въпросът за оценките на мѣстата. Въ него е казано, че изплащат мѣстата си по емлячната оценка за периода 1929—1934 година ония бездомници, на които е признато качеството на бездомници. По силата на това признаване и въз основа на тази оценка, тѣ ще получат нотариални актове и ще изплащат мѣстата. Има, обаче, хора, на които още не сѫ оценени мѣстата — оценката на тѣхните мѣста ще стане по реда на наредбата-закон за данѣка върху сградитѣ.

Азъ не съм съгласен съ туй постановление. Защо? Защото едно е да разрешавате нѣкой социален проблем и да се притичате на помощ на засегнатитѣ хора, друго е да търсите ресурси от данѣци и да изхождате от емлячните оценки. Емлячните оценки никога не могат да бѣдат въ кръга на една социална грижа. Тѣ цялѣт приходи за общината или за държавата, а не справедливото разрешение на бездомническия въпрос, въ смисъл бездомниците да платят даденитѣ имъ парцели по съвършено низки цени, както ние, като общински съветници, при раздаването на парцелитѣ сме се ръководили от чувство на социална справедливост къмъ тия хора и сме поставили цени на мѣстата 4, 6, 8, 10, 12 до 15 л. и само въ изключителни случаи до 20 л. на квадратен метъръ.

Защо съм против изплащането на бездомническитѣ мѣста по емлячните оценки? Затуй защото, както казахъ, данѣчна система е едно, социални грижи е друго. Азъ искамъ оценките на мѣстата на бездомниците да бѣдат определени съ огледъ на ония социални съображения, които сме имали ние като общински съветници въ миналото, когато сме раздавали мѣстата. Ако обремените бездомниците съ едно такова данѣчно облагане, съ това ще ги турите подъ единъ знаменател съ всички други данѣкоплатци. Въ тоя случай нѣма да се държи смѣтка дали единъ парцелъ е даденъ на вдовица съ четири деца, или на бѣжанецъ съ 10-членно семейство, или пъкъ на нѣкой по-состоятеленъ, който може да плати нѣщо повече. И затуй азъ поддържамъ тезата: общинскитѣ съвети, въ които понастоящемъ сѫ измѣнени изъ срѣдата на населението съветници, избрани по райони или по махали, познаващи много добре раздаденитѣ парцели и платежоспособността на бездомниците, тѣ да определят — поне за провинцията, ако за София това е невъзможно — оценките, по които да се заплащат мѣстата. Тогавъ ще имаме действително едни справедливи оценки, по които бездомниците и бѣжанцитѣ ще могат да изплатят парцелитѣ си, а не да ги плащат по емлячните оценки, както предвижда законопроектътъ.

Г. г. народни представители! Азъ не зная коя е била побудата на тѣзи, които сѫ създали тоя законопроектъ, да вмѣкнатъ въ чл. 14 постановлението, че се запазватъ правата на общината по чл. 22 отъ закона за издаване на нотариални актове на бездомници? Този чл. 22 просто иде да отнеме правата на гражданина да се ползува отъ законитѣ на страната, да го направи просто едно нищо — да нѣма абсолютно никакво право да се явява предъ съдебната власт и да защити това, което е неговъ интересъ. Какъ можемъ ние да се съгласимъ да се предпостави на общинската управа, по нейно лично усмотрение, по усмотрението на кмета или на когото щете други отъ тази управа, едностранно да разгледа въпроса, да го внесе въ почитаемия съдъ и да каже: Х не отговаря на условията да бѣде смѣтанъ за бездомникъ, той е загубилъ правата си, той е нарушилъ даденъ договоръ, който има съ общината или известенъ ангажиментъ, който е поелъ по отношение на нея, за заплащане или застрояване на този парцелъ — следователно, губи качеството си на бездомникъ, и парцелътъ ще трѣбва да му се отнеме?

Каква жестокостъ, г. г. народни представители! Азъ, който съмъ отишелъ нѣкъде другаде, за да изкарамъ поминѣка на своето семейство, нѣмамъ хаберъ, че общинската управа се е отнесла до съда да иска едностранно отнемането на моя парцелъ, безъ да ми е дадено право на мене, като пълноправенъ гражданинъ на страната, който носи бремето на общината и на държавата, да изтѣза предъ съда и да каже: азъ имамъ право на този парцелъ! Затуй азъ се обявявамъ решително противъ редакцията на чл. 14 отъ законопроекта.

Г. г. народни представители! Нѣщо хубаво пъкъ, което има въ този законопроектъ е, че ако самитѣ бездомници откажатъ, не пожелаятъ да се снабдятъ съ нотариални актове, въ случая вече общината има право да имъ изготви книжата, има право да ги снабди съ нотариални актове,

безъ тѣ да сѫ пожелали това. Обаче въ алинея трета на чл. 6 е казано следното: (Чете) „Ако горниятъ срокъ не бѣде спазенъ, общината сама събира необходимитѣ сведения и въз основа доклада на кмета, общинскиятъ съветъ решава въпроса за издаването на нотариалния актъ. Така издаденитѣ актове се таксуватъ съ 500 л. въ полза на общината“. Може би тази такса отъ 500 л. да се вижда нищо за нѣкого, но за мене, който живѣя съ нуждитѣ на онѣзи бездомници долу, за които съмъ полагалъ доста много грижи въ качеството си на общинаръ, тази сума е извънредно голѣма, затуй защото тия хора нѣма да бѣдатъ никои други, освенъ нѣкоя вдовица, беденъ работникъ, нѣкой бѣжанецъ, които нѣматъ хаберъ отъ тази работа — че трѣбва да се снабдятъ съ нотариални актове. Законътъ отъ 1928 г. повеляваше да се снабдяватъ всички съ нотариални актове, но въпрѣки нашето желание да го приложимъ, това не можахме да сторимъ. Въпрѣки че ги повирахме въ общината, въпрѣки че устройхемъ събрания и имъ разправяхме, че трѣбва да се снабдятъ съ нотариални актове, мнозина не пожелаха да се снабдятъ, и тоя въпросъ остана неразрешенъ. И сега има много такива хора.

Да вземемъ единъ примѣръ. Х получава единъ парцелъ отъ 200 кв. м. Общинскиятъ съветъ, проявявайки къмъ него грижа, знаейки, че има семейство отъ 6—7 члена и е съвършено беденъ, оценява парцела му по 3—4 л. квадратния метъръ. Парцелътъ му е оцененъ за 7—800 л., а вие му туряте да плати такса 500 л. затуй, защото не е спазилъ срока да се снабди съ нотариаленъ актъ! Азъ нѣмамъ нищо противъ да турите нѣкаква санкция. Но ако нуждитѣ на Софийската община сѫ твърде голѣми и може да се приеме тази такса отъ 500 л., въ никой случай тя не трѣбва да бѣде повече отъ 200 л. за провинцията.

Азъ ще мина по-нататъкъ, къмъ чл. 8. Въ него се говори за бездомниците, които сѫ се заселили въ квартали, кѣдето нѣма дворна регулация. Споредъ тоя членъ тия бездомници могатъ да използватъ мѣстата, които заематъ въ неурегулирани квартали, но общината може въ дадено време, когато поиска да използва мѣстата за свои нужди — напр. да създаде индустриаленъ кварталъ, паркове, или за други необходими — да изсели бездомниците.

Г. г. народни представители! Този текстъ азъ не съмъ съгласенъ да бѣде приложенъ за провинцията по съображение, че такива мѣста, които сѫ останали съвършено неурегулирани, нѣма да намѣриятъ въ центъра на града, нито въ близката му периферия, за да могатъ общинитѣ да ги използватъ за споменатитѣ отъ менъ нужди. И затуй азъ настоятелно искамъ тия квартали да бѣдатъ парцелирани и владѣлцитѣ на тия парцели да бѣдатъ снабдени съ нотариални актове, като мѣстата бѣдатъ оценени отъ общината по съществуващия редъ. Ако дори при туй положение мѣстата сѫ оценени и собственицитѣ ги владѣятъ и вполедствие общината има възможностъ да прокара дворна регулация, има законъ за благоустройството, който урежда последицитѣ отъ регулацията въ смисълъ, че отнема мѣстото при граничащи парцели отъ единъ съсед и го дава на другия. При тая регулация ще се яви пакъ въпроса какъ да стане плащането. Ако тѣзи двама съседи, които сѫ получили мѣста еднакво ценни, които сѫ станали собственици и господари на тѣзи мѣста, не могатъ да се споразумѣятъ, има, както казахъ, законъ за благоустройството, който урежда тази материя — тѣ ще се съобразятъ съ чл. 27 отъ закона за благоустройството. Тоя членъ предвижда комисия, която ще имъ постави оценките. Ако по-нататъкъ общината реши да урегулира улицитѣ, има чл. 33 отъ закона за благоустройството, който ѝ дава възможностъ да заплати на по-низки цени отчужденитѣ мѣста, дори да не плаща мѣстата, които отнема за тротоари.

По тоя начинъ тѣзи хора ще станатъ пълни господари на своята собственостъ и нѣма да ги гнетѣ страхътъ, че тѣзи мѣста могатъ да имъ бѣдатъ отнети. Ако следъ десетки години се наложи общината за свои нужди да отнеме нѣкой парцелъ — има законъ за отчуждаване на имоти за обществена полза, който урежда тази материя. Смѣтамъ, че въ комисията може да се намѣри начинъ да се уреди и този въпросъ.

Г. г. народни представители! Законопроектътъ има двойка цель: той цели да уреди въпроса за снабдяване на бездомниците съ нотариални актове, но той, както виждате, дава възможностъ и на общинитѣ да получатъ известни приходи. Може би Столичната община да живѣе съ надеждата, че тя ще получи твърде голѣма сума. Но отъ ония данни, които изнесе г. Търкалановъ, азъ разбрахъ какви суми сѫ получени въ Столичната община въ продължение на десетки години. Азъ ще ви изнеса такива какви суми сѫ постѣпили срещу раздаденитѣ 800—900 общински парцела отъ Айтоската община въ продължение на

10 години и какви грижи сж легнали върху нея за тяхното благоустройство, разхубавяване, електрификация, водоснабдяване, канализация и т. н.

Г. г. народни представители! Това безсистемно заграбване и безсистемно раздаване на общински мѣста дойде да разшири до висша степен площта на всички населени пунктове. И докато по-рано един градъ, като нашия Ай-тосъ, имаше една централна улица съ дължина единъ километъръ, която стига до периферията на града, сега има едно разстояние отъ източната до западната частъ на града 3200 клм. И ако за 1 клм. улица по-рано сж трѣбвали 2 клм. бордюри, днесъ трѣбватъ 6 клм. Ако въ миналото е трѣбвало 1 клм. електрическа мрежа, днесъ трѣбватъ 3 клм. Ако въ миналото е трѣбвало 1 клм. водопроводни трѣби, днесъ трѣбватъ 3 клм. Ако въ миналото е трѣбвало да се опредѣли мѣсто за едно училище въ центъра на града, днесъ трѣбва да се търси мѣсто за още едно училище, защото тѣзи нещастни деца, голи и боси, не могатъ да вървятъ 3 клм. пѣтъ, за да отидатъ въ училище.

Следователно, виждате какви огромни грижи, какви огромни разходи се слагатъ върху плещитѣ на общинитѣ, за да могатъ да разрешаватъ този проблемъ.

Г. г. народни представители! Вѣрно е, отъ друга страна, че този законопроектъ, който ще стане законъ, ще даде приходи на общинитѣ, но вие ще видите, че тѣ сж нищожни. Ние въ продължение на цѣли 10 години сме получили отъ тия дворни мѣста само скромната сума 228.000 л., която не може да отговори дори на най-малкитѣ нужди.

Все пакъ, г. г. народни представители, ние ще трѣбва да останемъ доволни, че този законопроектъ ще запълни една нужда, че той е добъръ дотолкова, доколкото ще разреши проблема за евтини жилища — следъ като, разбира се, претърпи тия поправки, за които азъ и моитѣ другари вчера и завчера говорихме. И когато се съгласимъ на всички тия поправки, които трѣбва да претърпи този законопроектъ, тогава ние ще имаме действително единъ законъ, който ще отговори на повелята на времето — да разреши единъ пѣтъ завинаги проблема за бездомнитѣ.

Но, г. г. народни представители, разрешението на този проблемъ е едновременно свързано и съ разрешението на въпроса за бѣжанцитѣ, повдигнатъ тукъ отъ г. Христо Василевъ, поморийски народенъ представителъ, които по силата на закона за селско-стопанското настаняване на бѣжанцитѣ отъ 1924 г. бѣха настанени, но иматъ скѣпо одворяване, скѣпи постройки и плащатъ скѣпи лихви. Безъ да ви отекчавамъ да повтарямъ онова, което той каза, азъ го напълно поддържамъ, затова защото българинътъ бѣжанецъ не по своя вина дойде тукъ, не по своя вина влечи това тежко бремене, нито пѣкъ е въ състояние съ 30 декара земя, която му се даде, да изплати едно задължение, съ лихвитѣ заедно, въ размѣръ кръгло на 150.000 л. Това не може да стане. И всичко онова, което не може да стане, което виждаме, че е невъзможно, което е единъ социаленъ недѣлгъ, ние ще трѣбва да го лѣкуваме своевременно, за да не разлага българското общество и да го прави негодно за утрешния денъ на нашата държава.

Г. г. народни представители! Азъ свършвамъ съ едно пожелание: всички ония критики, които се изказаха по този законопроектъ, да бѣдатъ взети подъ внимание, да бѣде изхвърлено всичко онова, което се намира за несъобразно въ него, комисията внимателно да го преработи и да даде единъ добъръ и строенъ законъ, който действително да отговоря на интереситѣ на българския бездомникъ. (Рѣкоплѣскания)

С. Радионовъ: Г-нъ председателю! Изказаха се 8 души.

Председателствуващъ Г. Марковъ: 10 души.

С. Радионовъ: Азъ ги чета 8. Съгласно правилника, правя предложение да се прекратятъ дебатитѣ.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Които сж съгласни съ направеното предложение за прекращаване на дебатитѣ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Г-дата, които сж записани да говорятъ, могатъ да се изкажатъ при второто четене на законопроекта.

Преди да минемъ къмъ гласуването, азъ само ви припомнямъ декларацията на г. министра на вътрешнитѣ работи, който пожела, щото този законопроектъ да бѣде изпратенъ въ комисията и изказанитѣ мнения да се взематъ подъ внимание отъ нея.

Които приематъ на първо четене законопроекта както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Приема се единодушно. Законопроектътъ ще бѣде изпратенъ въ комисията и следъ това ще се внесе на второ четене.

Д. Кушевъ: Да не се отлага много, а по-скоро да се внесе на второ четене.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Преди да минемъ къмъ втората точка отъ дневния редъ, ще прекратимъ заседанието за 10 минути, за да поканимъ г. министра на финанситѣ да присѣдствава.

Давамъ 10 минути почивка.

(Следъ почивката)

Председателствуващъ Г. Марковъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Минаваме къмъ втора точка отъ дневния редъ —

ОДОБРЕНИЕ ПРЕДЛОЖЕНИЕТО ЗА ОДОБРЕНИЕ РЕШЕНИЯТА НА ПРОШЕТАРНАТА КОМИСИЯ, ВЗЕТИ ВЪ ЗАСЕДАНИЕТО И НА 22 НОЕМВРИЙ Т. Г.

Има думата докладчикътъ г. Иванъ Момчиловъ.

Ще се докладва п. 91.

Докладчикъ И. Момчиловъ: (Отъ трибуната) Миле Петровъ Раховъ, отъ София, дължи данѣкъ сгради, данѣкъ занятие и лихвитѣ върху тия данѣци — 13.586 л.. Не може да ги плати. Ималъ е къща при Захарната фабрика, построена върху общинско мѣсто, не е съборена; никакви други имоти и доходи нѣма.

Комисията при Министерството на финанситѣ и прошеатарната комисия сж на мнение да му се опрости сумата 13.586 л., като събраното досега не се връща.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Тия отъ г. г. народнитѣ представители, които сж съгласни да се опрости на Миле Петровъ Раховъ, отъ София, сумата 13.586 л., дължимъ данѣкъ занятие, данѣкъ сгради и лихвитѣ върху тѣхъ, като събраното досега не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Ще се докладва п. 92.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Марийка Ил. Райнова, отъ София, дължи 26.513 л. отъ данѣкъ занятие, както и лихвитѣ върху тѣхъ. Бедна е, нѣма абсолютно нищо.

Комисията при Министерството на финанситѣ и прошеатарната комисия сж съгласни да ѝ се опрости сумата 26.513 л., заедно съ лихвитѣ, като събраното досега не се връща.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Тия отъ г. г. народнитѣ представители, които сж съгласни да се опрости на Марийка Ил. Райнова, отъ София, сумата 26.513 л. данѣкъ занятие, както и лихвитѣ върху тѣхъ, като събраното досега не се връща, моля да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Ще се докладва п. 93.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Милка Иосифъ Дукова, отъ София, дължи закѣснѣли данѣци отъ млѣкарство — 18.554 л. Предвидъ, обаче, на това, че има имотно състояние — една къща оценена за 80.000 л., крави, две телета и единъ конь — комисията при Министерството на финанситѣ и прошеатарната комисия сж съгласни да ѝ се опрости сумата 3.678 л. и лихвитѣ върху тѣхъ, по данѣчна партия № 24.257, и сумата 6.000 л. и лихвитѣ върху тѣхъ, по данѣчна партия № 34.028. Събраното досега не се връща.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Тия отъ г. г. народнитѣ представители, които сж съгласни да се опростятъ на Милка Иосифъ Дукова, отъ София, сумитѣ: 3.678 л. и лихвитѣ върху тѣхъ, по партия № 24.257, и 6.000 л. и лихвитѣ върху тѣхъ, по партия № 34.028, като събраното досега не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство. Събранието приема.

Ще се докладва п. 94.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Мойсей х. Методиевъ, отъ с. Крайнци. Дупнишко, има да плаща 28.615 л. закѣснѣли данѣци. Задължението произхожда отъ данѣкъ занятие бозаджийство. Пропустналъ е да подаде завление, че прекъсва занятieto си. Презъ това време, презъ което не е упражнявалъ занятieto си, е билъ обложенъ съ този

данък. Комисията при Министерството на финансите намира, че трябва да му се уважи молбата за опрощаване само на 20.000 л. И прошетарната комисия се съгласява с това мнение — да му се опрости сумата 20.000 л. данък за занятие за 1926/1930 г. и лихвитът върху него, като събраното досега не се връща.

Председателстващ Г. Марков: Има думата народният представител г. Димитър Търкаланов.

Д. Търкаланов: Г. г. народни представители! По повод на това искане и въ връзка с последното повтарящо се въ решенията на прошетарната комисия постановление „събраното досега не се връща“ искам да поставя един въпрос.

Мене ми е известно, че до прошетарната комисия има отправена молба от една многогодишна кооперация въ София — общарската производителна кооперация „Съединение“. Тая молба още не е разглеждана от прошетарната комисия, но, може би — и точно по тоя повод аз вземам думата пред вас — тя нѣма и да дойде тук, защото сумата е вече внесена.

Г. г. народни представители! Въ много заседания вече ние трасирахме пътя, по който ХХІV-то обикновено Народно събрание ще процедира за опрощаване на неправилно събрани суми или на суми, които се търсят да бъдат събрани като данъци и глоби. За глобитъ вече установихме един ред — чакаме фискалната амниция.

Г. г. народни представители! Аз желая прошетарната комисия да се занимае с молбата на общарската производителна кооперация „Съединение“. Тази кооперация, която съществува от 15—20 години и въ която намиратъ прехрана 60—70 души софийски общари, е наднаесла по един начетъ 250.000 л. кръгло за годинитъ 1931/1932 и 1932/1933. Тия пари, макаръ и да сѣ внесени отъ тая кооперация, сѣ взети, срещу подписитъ на кооператоритъ, отъ Софийската популярна банка. Сумата е внесена действително, но отъ кооператоритъ тя се дължи. Аз съм дълженъ да изнеса предъ васъ още, че Българската земеделска и кооперативна банка сѣ нѣколко писма до Министерството на финансите, чрезъ финансовата инспекция, е съобщила какво този начетъ отъ градското данъчно управление е неправиленъ. Но азъ се много съмнявамъ, при възприетата отъ прошетарната комисия практика, дали тая молба ще дойде тукъ, въ пленума.

Докладчикъ И. Момчиловъ: За всѣки отдѣленъ случай прошетарната комисия взема отдѣлно решение. Това не е принципно становище.

Д. Търкалановъ: Азъ се обръщамъ къмъ прошетарната комисия сѣ молба да си вземе бележка и въпреки че сумата е внесена въ данъчното управление, понеже има данни, че е направена грѣшка, случаятъ да бѣде докладванъ и да занимае сѣ него пленума.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Не сме взели решение изобщо внесени суми да не се връщатъ. За всѣки случай се решава отдѣлно.

Председателстващ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приематъ да се опрости сумата 20.000 л. данък за занятие за 1926/1930 г. и лихвитът върху тѣхъ на Моисей х. Методиевъ, отъ с. Крайнци, Дупнишко, като събранитъ суми не се връщатъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 96.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Минко Цочовъ Камачаровъ, отъ гр. Св. Врачъ, има неплатенъ данъкъ, занятие отъ кожухарството за годинитъ отъ 1924/1925 до 1932/1933 г. Единствениятъ му доходъ е отъ кожухарството. Изкарва 10.00 л. бруто годишно. Финансовото министерство дава мнение да се уважи молбата му, като му се опростятъ 2.000 л. данъкъ занятие и лихвитът върху тѣхъ. Цѣлото му задължение е 4.873 л. Прошетарната комисия е съгласна сѣ мнението на Министерството на финансите да се опростятъ на Минко Цочовъ Камачаровъ, отъ гр. Св. Врачъ, 2.000 л. данъкъ занятие и лихвитът върху тѣхъ.

Председателстващ Г. Марковъ: (Звъни) Ще гласуваме.

Които приематъ да се опрости на Минко Цочовъ Камачаровъ, отъ гр. Св. Врачъ, сумата 2.000 л. данъкъ занятие и лихвитът върху тѣхъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 97.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Методи Стефановъ, отъ гр. София, дължи 33.725 л. сѣдебни и дѣловодни разноси по гр. дѣло № 41/1927 г. на Софийския окръженъ сѣдъ, I гражданско отдѣление, водено по бедностъ и загубено. Материалното му състояние е: отъ пенсия месечно получава 2.539 л. по пенсионна книжка № 19294. Има, обаче, дългове: по изпълнително дѣло № 3067/1932 г. — 10.000 л.; по изпълнително дѣло № 6838/1935 г. — 8.110 л., по изпълнително дѣло № 6878/1935 г. — 40.000 л.: всичко дългове 58.110 л. Имотъ не притежава.

Комисията при Министерството на финансите и прошетарната комисия сѣ съгласни да му се опрости сумата 33.725 л. сѣдебни и дѣлови разноси по дѣлото, което е водилъ по бедностъ.

Председателстващ Г. Марковъ: (Звъни) Които сѣ съгласни да се опрости на Методи Стефановъ, отъ гр. София, сумата 33.725 л. сѣдебни и дѣловодни разноси по гражданско дѣло № 41/1927 г. на Софийския окръженъ сѣдъ, I гражданско отдѣление, гледано по бедностъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. Ще се докладва п. 120.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петра Л. Червенкова, по мъжъ Захари Влодова, отъ гр. София, моли да ѝ се опрости сумата 26.600 л. закѣсенѣи данъци, дължими отъ покойния ѝ мъжъ Захари Влодовъ.

Министерството на финансите изказва мнение да се уважи молбата ѝ, като ѝ се опрости сумата 10.200 л. данъкъ занятие за 1930/1931 г. и лихвитът за закѣснение върху тѣхъ, дължими по партидата на покойния ѝ съпругъ Захари Влодовъ, бившъ жителъ на гр. София.

Понеже покойникътъ е оставилъ дългъ позече отъ имота, наследникитъ сѣ се отказали отъ наследство. Какъ, обаче, тѣ ще могатъ да плащатъ сумата, не знамъ.

Комисията, обаче, при Министерството на финансите изказва мнение да ѝ се опрости сумата 13.750 л., заедно сѣ лихвитътъ.

Прошетарната комисия е съгласна сѣ надписа на Министерството на финансите — да се опрости на Петра Л. Червенкова, по мъжъ З. Влодова, отъ гр. София, сумата 10.200 л. данъкъ занятие за 1930/1931 г. и лихвитът за закѣснение върху тѣхъ, дължими по партидата на покойния ѝ съпругъ Захари Влодовъ, бившъ жителъ на гр. София.

Председателстващ Г. Марковъ: (Звъни) Ще гласуваме. Които сѣ съгласни да се опрости на Петра Л. Червенкова, по мъжъ Захари Влодова, отъ гр. София, сумата 10.200 л. данъкъ занятие за 1930/1931 г., и лихвитът за закѣснение върху тѣхъ, дължими по партидата на покойния ѝ съпругъ Захари Влодовъ, бившъ жителъ на гр. София, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 123.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петъръ Марковъ Вангеловъ, отъ гр. София, моли да му се опрости сумата 1.670 л. болнична такса за лѣкуване на неговата дѣщеря въ Софийската държавна болница за грѣдоболни презъ 1936 г. Материално състояние слабо.

Д. Търкалановъ: Ясно, ясно. Да се опрости.

Докладчикъ И. Момчиловъ: И комисията при Министерството на финансите, и прошетарната комисия сѣ на мнение да му се опрости тая сума, дължима за болнична такса за лѣкуване на дѣщеря му Василка Петрова Маркова въ Софийската болница за грѣдоболни.

Председателстващ Г. Марковъ: Които приематъ да се опрости на Петъръ Марковъ Вангеловъ, отъ гр. София, сумата 1.670 л. болнична такса за лѣкуване на дѣщеря му Василка Петрова Маркова въ Софийската държавна болница за грѣдоболни, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 128.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Панайотъ Димитровъ, пенсионеръ, отъ гр. София, е начетенъ отъ Върховната смѣтна палата да плати сумата 9.790.20 л. заедно сѣ лихвитът върху нея, по 10% годишно отъ 16 юлий 1921 г., и сумата 1.687 л., заедно сѣ лихвитът върху нея, по 10% годишно, отъ 6 августъ 1921 г., загдето като книговодителъ при Пловдивския банковъ клонъ, по недоглеждане, е допусналъ и е станалъ причина да бѣдатъ изплатени 2 чуждестранни чека.

Председателстващ Г. Марковъ: Не е казано въ решението на комисията каква е сумата.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Комисията е на мнение да му се опрости лихвата на двата платени чека.

Д. Търкалановъ: Колко е главницата, за да се види лихвата?

Докладчикъ И. Момчиловъ: Той не е внесъл нищо. Сумата е 9.790.20 л. по единия чекъ и 1.687 л. по другия чекъ. Опрошаватъ се лихвитъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Които сж съгласни да се опрости на Панайотъ Димитровъ, отъ гр. София, лихвата по постановление № 229/1927 г. на министра на финанситъ, като платеното досега да се смѣта за главница и лихва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 129.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петъръ Димитровъ Гочевъ, артистъ въ Пловдивския народенъ театъръ, взелъ подъ наемъ мѣсто въ гр. Пловдивъ, до градината „Царъ Симеонъ“, за да построи лѣтно кино. Направилъ това, като похарчилъ свои срѣдства и изплатилъ на държавата за 10 години повече отъ 400.000 лева наемъ. Останалъ да дължи наемъ 55.000 л., които, заедно съ лихвитъ и глобитъ къмъ 1937 г. станали 67.126 л. Издаденъ е билъ изпълнителенъ листъ. Моли да му бѣде опростена тази сума. Комисията при Министерството на финанситъ е съгласна да му се опрости горната сума.

Прошетарната комисия сжщо е съгласна да му се опрости тази сума, защото не притежава никакви имоти и не може да я изплати.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които приематъ на Петъръ Димитровъ Гочевъ, артистъ отъ Пловдивския народенъ театъръ, да се опрости сумата 67.126 л., включително лихвитъ и сѣдебнитъ и дѣловодни разноси по изпълнително дѣло № 898/1935/1936 г. на Пловдивския апелативенъ сѣдъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 130.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петъръ Филиповъ Петровъ, жителъ на гр. София, лѣкувалъ се въ Александровската болница, като слѣпъ съ дветъ очи, моли да му бѣде опростена болничната такса 2.680 л., поради това, че е беденъ. Комисията при Министерството на финанситъ и прошетарната комисия сж съгласни да му се опрости тази сума.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които приематъ да се опрости на Петъръ Филиповъ Петровъ, отъ гр. София, сумата 2.680 л., дължима по писмо № 715 отъ 21 януарий 1936 г. на Александровската болница, кждето се е лѣкувалъ като слѣпъ съ дветъ очи, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 131.

Х. Василевъ: То е глоба.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Не е глоба, а е сума, дължима по постановление за начетъ. Има разлика между едното и другото. Ние възприехме становището, съ една фискална амнистия да обхванемъ всички глоби по фискалнитъ закони. А тукъ се касае за постановление за начетъ, не за глоба.

Д. Търкалановъ: Ясно е. Докладвайте прощението!

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петъръ К. Петковъ, като отчетникъ — земеделски администраторъ, завеждащъ Ломското държавно агрономство, е задълженъ съ сумата 2.684 л., която сума той смѣта, че правилно е предалъ на замѣстника си, а последниятъ смѣта, че не я е приелъ. По този поводъ е водена дълга преписка, обаче кжде е истината, не се знае.

Комисията при Министерството на финанситъ намира, че тази сума трѣбва да му се опрости, защото материалното му състояние е слабо.

И прошетарната комисия е на сжщото мнение — да му се опрости сумата 2.684 л., заедно съ лихвитъ, дължими по постановление № 70 отъ 5 мартъ 1925 г. на министра на финанситъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни да се опрости на Петъръ К. Петковъ, отъ гр. Ломъ, сумата 2.684 л., заедно съ лихвитъ, дължими по постановление № 70, отъ 5 мартъ

1925 г. на министра на финанситъ, като събраното досега не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 134.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Петъръ Ивановъ Петковъ, отъ гр. София, капитанъ отъ запаса, военно-инвалидъ, моли да му се опрости сумата 2.600 л., сѣдебни и дѣловодни разноси по изпълнително дѣло № 507/1926 г. на Софийския областенъ воененъ сѣдъ, като изтъква аргумента, че тия сѣдебни и дѣловодни разноси сж по дѣло, което не той лично, а неговото началство е било водило. Предвидъ на това, и отъ друга страна, понеже поради лошото му материално състояние не може да изплати тази сума, моли тя да му бѣде опростена. Материалното му положение е следното: той получава 3.500 л. месечна заплата. Притежава къща на ул. „Евстати Пелагонийски“ № 46, съ оценка 149.000 л.

Поради това, че той е неправиленъ начетенъ, дветъ комисии сж съгласни да му се опрости тази сума 2.600 л.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни да се опрости на Петъръ Ивановъ Петковъ, отъ гр. София, военно-инвалидъ, сумата 2.600 л., заедно съ лихвитъ по изпълнителенъ листъ № 507/1926 г. на Софийския областенъ воененъ сѣдъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 142.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Райна п. Богданова, отъ с. Болярово, Хасковска околия, е водила дѣло по бедностъ противъ съпруга си за издрѣжка предъ Плѣвненския окръженъ сѣдъ и го е загубила. Сѣга трѣбва да плати сумата 29.807 л. разноси по бракоразводното дѣло. Самото обстоятелство, че тя е водила дѣло по бедностъ, говори за нейното материално състояние.

Дветъ комисии сж съгласни да ѝ се опрости тази сума — неплатено сѣдебно мито.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които приематъ да се опрости на Райна п. Богданова, отъ с. Болярово, Хасковска околия, сумата 29.807 л., по изпълнителни листове № № 624/1926 г. и 324/1929 г. на Плѣвненския окръженъ сѣдъ — разноси по бракоразводно дѣло — като събраното досега не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 143.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Румена Кирова, майка на молителката Руска Антова Петрова, отъ гр. София, е надвзела наследствена пенсия въ размѣръ на 5.695 л. Тази надвзета пенсия се иска обратно отъ наследницата на Румена Кирова, молителката Руска Антова Петрова. Материалното ѝ състояние: нѣма никакви доходи, а синътъ ѝ получава надница 50 лева, или 1.250 л. месечно, като работникъ въ фабрика „Фортуна“.

Дветъ комисии сж съгласни да ѝ се опрости тази сума отъ 5.695 л. надвзета пенсия отъ покойната ѝ майка Румена Кирова по пенсионна книжка № 26.555.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които приематъ да се опрости на Руска Антова Петрова, отъ гр. София, сумата 5.695 л. надвзета пенсия отъ покойната ѝ майка по пенсионна книжка № 26.555, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 144.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Райна Александрова Рашеева, отъ гр. София, е водила дѣло по бедностъ, по което е била осѣдена да заплати сумата 6.262 л., сѣдебни и дѣловодни разноси.

Комисията при Министерството на финанситъ и прошетарната комисия сж съгласни да ѝ се опрости половината отъ тая сума затова, защото данъчното управление дава следнитъ сведения за нейното материално състояние: имала 1.500 л. месеченъ доходъ и получавала 1.156 л. месечна пенсия по пенсионна книжка № 23.286.

Дветъ комисии сж съгласни да ѝ се опрости половината дължима сума, а именно 3.131 л.

Председателстващъ Г. Марковъ: Тѣзи г. г. народни представители, които сж съгласни да се опрости на Райна Александрова Рашеева, отъ гр. София, сумата 3.131 л., по изпълнителенъ листъ № 17.658/1926 г. на Пловдивския окръженъ сѣдъ, като събраната сума досега не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 145.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Райна Ст. Минкова, отъ гр. София, дължи на държавното съкровище 16.050 л. за съдебни и дѣловодни разноси по гражданско дѣло № 568/1929 г. на Софийския окръженъ съдъ, заведено срещу съпруга ѝ за издръжка. Дѣлото е водено по бедностъ. Действително тя е бедна и съдътъ ѝ е призналъ правото да води дѣлото по бедностъ. И Финансовото министерство намира, че тя е бедна и трѣбва да ѝ се опрости сумата. Обаче въ решението на прошетарната комисия е отбелязано, че тази сума ѝ се опрощава, като „неправилно наложени ѝ“ съдебни разноси. Това е погрѣшно. Сумата е правилно наложена, и тя трѣбва да я плати поради това, че е изгубила воденото дѣло по бедностъ.

Дветъ комисии сѣ разгледали молбата и сѣ решили да ѝ се опрости сумата 16.050 л. съдебни разноси по дѣло № 568/1929 г. на Софийския окръженъ съдъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приемамъ да се опрости на Райна Ст. Минкова, отъ гр. София, сумата 16.050 л., наложени ѝ съдебни разноси по дѣло № 568/1929 г. на Софийския окръженъ съдъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Р. Маджаровъ: Нѣмате право да отмѣнявате решения на съдилищата.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще се докладва п. 146.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Грую Цоковъ, инженеръ отъ гр. Пловдивъ, изразходвалъ сума за направа на мостъ, вмѣсто да я възстанови на кредитъ. Начетенъ е съ сумата 38.471 л., заедно съ лихвитъ отъ 15 августъ 1935 г. Той е починалъ. Наследникътъ му, Райна Грую Цокова, за себе си лично и като майка-представителка на малолѣтните ѝ деца, моли да ѝ се опрости тази сума.

Истината е, че тази сума се дължи поради счетоводна грѣшка. Затова и дветъ комисии — тая при Финансовото министерство и прошетарната комисия — сѣ на мнение да се опрости сумата заедно съ лихвитъ, а също така да се опрости тя ѝ по отношение на поржчителя Василъ Б. Борчаковъ, който също е начетенъ. Сумата е дължима по решение № 1825, отъ 6 юлий 1937 г. на Великотърновската областна смѣтна палата.

Председателстващъ Г. Марковъ: Които г. г. народни представители приематъ да се опрости на Райна Грую Цокова, отъ гр. Пловдивъ, сумата 38.471 л., заедно съ лихвитъ, а така също да се опрости тя и по отношение на Василъ Б. Борчаковъ, дължима по решение № 1825, отъ 6 юлий 1937 г., на Великотърновската областна смѣтна палата, като събраната досега сума не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 147.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Руси Таневъ Златаровъ, отъ гр. Чирпанъ, е начетенъ отъ Финансовата инспекция съ постановление № 374, отъ 9 декемврий 1924 г. за сумата 36.865 л., заедно съ лихвитъ. Начетътъ произхожда отъ това, че той като интендантъ не е проконтролиралъ правилно и редовно складоветъ на гара Раковски и сѣ се оказали нѣкои липси. Материалното му състояние е: притежава къща, за която е направена ипотека предъ Чирпанската популярна банка за сума 48.402 л. Всичко доходъ има 22.620 л. Къщата му е оценена за 16.320 л. И дветъ комисии го намиратъ за беденъ, но сѣ решили да му се опрости само лихвата върху тази сума, като главницата заплати.

Председателстващъ Г. Марковъ: Които г. г. народни представители сѣ съгласни да се опрости на Руси Таневъ Златаровъ, отъ гр. Чирпанъ, остатъкътъ отъ лихвитъ върху сумата 36.865 л. по изпълнително дѣло № 2665/1928 г. на IV чирпански бирикъ по изпълнителнитъ дѣла, като платената досега сума 41.306 л. се смѣта за главница и частъ отъ лихвата ѝ не се връща, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 148.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Райна Хр. Григорова, акушерка отъ гр. София, е обложена съ данъкъ занятие за акушерство 3.000 л. годишно. Оплаква се, че данъкътъ ѝ е тежъкъ и нѣма доходи. Сведенията на Финансовото министерство сѣ, че тя има доходъ 4.822 л. годишно. Финансовото министерство е на мнение да се уважи молбата на Райна Хр. Григорова, акушерка, отъ София, като ѝ се опрости данъка занятие 3.000 л. и лихвитъ върху тази сума.

Прошетарната комисия е съгласна да ѝ се опрости сумата 3.000 л. данъкъ занятие и лихвитъ върху тѣхъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които г. г. народни представители приематъ да се опрости на Райна Хр. Григорова, отъ гр. София, сумата 3.000 л. данъкъ занятие и лихвитъ върху него, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 159.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Боню Рибаровъ, отъ гр. Свищовъ, е билъ магазинеръ при Държавното механико-техническо училище „Д-ръ Василияди“ въ Габрово презъ 1927/1928 г. Напустналъ е длъжността и постѣпилъ на друга работа. Провѣрени отчетитъ му, оказало се, че липсватъ 44.231 л., които произхождатъ: отъ погрѣшно пренасяне на сбороветъ отъ отчета за 1926/1927 г. въ отчета за 1927/1928 г., отъ намѣрени въ по-малко нѣкои материали на стойностъ 2.160 л., отъ незаписани на приходъ по инвентарната и магазинната книги нѣкои изработени издѣлия на стойностъ 1,120 л. и др. За това областната палата го е освободила отъ отговорностъ за сумата 40.951 л. Нѣма лична партида за имотното му състояние. Наследникътъ му — молителката, заедно съ детето ѝ — си изкарватъ прехраната отъ чужда работа.

Дветъ комисии сѣ на мнение да бждатъ опростени само лихвитъ на сумата 44.241 л. на Великотърновската областна смѣтна палата, а главницата да заплатятъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Има думата народниятъ представителъ г. Екимъ Екимовъ.

Е. Екимовъ: Г. г. народни представители! Случаятъ ми е познатъ и е малко по-особенъ отъ случайтъ, по който досега гласувахме. Касае се за единъ начетъ, по който отчетникътъ се е поминалъ въ 1929 г. Начетътъ, обаче, дохожда върху неговитъ наследници, жена и едно дете, въ 1932 г. Въ този моментъ наследникътъ на начетения отчетникъ не притежаватъ освенъ 12 декара имотъ. Материалното имъ положение е извънредно тежко. Като се има предвидъ, че начетътъ не е вследствие на нѣкаква материална липса, а вследствие на едно опущение — незаписване въ книгитъ на Габровското техническо училище инвентарни предмети — азъ ви моля, заедно съ вашето добро желание да се опростятъ лихвитъ на начетената сума, да се съгласите да се опрости и главницата по този начетъ, да бжде освободено малолѣтното дете на починалия отчетникъ, което е сега на около 11 години, отъ тормоза на този начетъ на неговия баща.

Правя предложение по този начетъ просителитъ да се освободятъ и отъ главницата, заедно съ лихвитъ.

Д. Търкалановъ: Кои сѣ наследникътъ?

Докладчикъ И. Момчиловъ: Съпруга Вѣра, 30-годишна, и дете Димитъръ, 11-годишенъ, ученикъ. Това сѣ наследникътъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме предложението на г. Екимовъ, което изчерпва въпроса. Г-нъ Екимовъ предлага да се опростятъ на наследникътъ на Боню Рибаровъ, отъ гр. Свищовъ, не само лихвитъ на начета, а и главницата, предвидъ на това, че сѣ несъстоятелни, че детето е малолѣтно и че нѣма отъ къде да ги изплатятъ.

Г-нъ министре, какво ще кажете?

Министъръ Д. Божиловъ: Бихъ молилъ да се върне въпросътъ за ново проучване и да се види какво е положението на поржчителитъ, защото не е достатъчно изяснено.

Е. Екимовъ: Нѣма поржчителитъ. Той е отчетникъ. Материалното състояние на наследникътъ е точно това, което казахъ: иматъ само 12 декара имотъ.

Министъръ Д. Божиловъ: Ако има данни за материалното състояние на наследникътъ, не бихъ ималъ нищо противъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме най-напредъ предложението на г. Екимовъ и следъ това предложението на комисията.

Който приема да се опростятъ на наследникътъ на Боню Рибаровъ, отъ гр. Свищовъ, . . .

Д. Гичевъ: Министърътъ каза да отиде въ комисията.

Председателстващъ Г. Марковъ: Г-нъ министърътъ каза, ако не е ясно кои сж наследниците, да отиде въ комисията.

Д. Търкалановъ: Има ли поржчители? Г-нъ министърътъ говори за поржчители.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Нѣма поржчители.

Д. Търкалановъ: Тогава гласувайте предложението.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще се гласува. Които сж съгласни съ предложението на г. Екимовъ, да се опростятъ на наследниците на Боню Рибаровъ отъ гр. Свищовъ, не само лихвитъ по решение № 2258, отъ 1934 г., на Великотърновската областна смѣтна палата, а и главницата, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието опрощава и главницата, и лихвитъ по това решение. Ще се докладва п. 160.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Нейка и Райна Стефанови Попови, отъ гр. Стара-Загора, дължатъ по решение № 109, отъ 29 януарий 1935 г., на Хасковската областна смѣтна палата, влѣзло въ законна сила, сумата 6.391 л.

Тѣй като сумитъ се дължатъ на Бургаската търговско-индустриална камара и на общината, оттеглямъ доклада.

Председателстващъ Г. Марковъ: Г-нъ докладчикътъ оттегля доклада си по п. 160.

Ще се докладва п. 161.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Наследниците на Поликсена Бошнакова, отъ гр. София, сж били погрѣшно обложени съ данѣкъ за наследство върху една сума отъ 100.000 л., защото тази сума наследодателката е била завещала на благотворителното дружество „Евдокия“ — за яслитъ.

Просителитъ молятъ данѣкътъ върху наследството, въ размѣръ на 2.416 л. за тия 100.000 л., които сж завещани на благотворителното дружество „Евдокия“, да имъ бжде опростенъ.

Дветъ комисии сж съгласни да се опрости тази сума.

Председателстващъ Г. Марковъ: Които сж съгласни да се опрости на наследниците на Поликсена Бошнакова, отъ гр. София, сумата 2.416 л. данѣкъ върху наследство, глоба 602 л. и лихвитъ за закъснение върху данѣка, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 162.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Георги Костовъ и Миланъ Мечковъ, отъ гр. София, като ликвидатори на общарската производителна кооперация „България“, молятъ да бжде опростена сумата 7.000 л. данѣци на сѣщата тази кооперация за времето отъ 1931 г. до деня на ликвидирането. Сведенията сж, че кооперацията не притежава никакви имоти и никакви срѣдства.

Министерството на финанситъ е съгласно да се опрости сумата 6.675 л. безобложенъ данѣкъ-занятие и лихвитъ върху тѣхъ, но съ една поправка въ решението, че сумата се опрощава на кооперацията, а не лично на тѣхъ.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме.

Който приема да се опрости на Общарската производителна кооперация „България“ сумата 6.675 л. безобложенъ данѣкъ-занятие и лихвитъ върху нея, моля, да вдигне ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателстващъ Г. Марковъ: Давамъ 10 минути отиди.

(Следъ отиди)

Председателстващъ Г. Марковъ: (Звъни) Заседанието продължава.

Преди да продължимъ доклада на прошетарната комисия, съобщавамъ на народното представителство, че отъ Главната дирекция на държавнитъ дългове е постъпило писмо № 10.499 до Народното събрание, съ което се моли да се внесе въ Народното събрание предложение за избиране другъ народенъ представител за членъ на парламентарната комисия при Главната дирекция на държавнитъ и на гарантиранитъ отъ държавата дългове, който да замѣсти сегашния такъвъ, народния представител г. Никола Йотовъ, който освобождава това мѣсто, понеже е сега министъръ на правосъдието.

Въ едно отъ идущитъ заседания на Народното събрание ще се постави на дневенъ редъ предложението за избиране другъ народенъ представител за членъ на тази комисия на мѣстото на г. министъръ Никола Йотовъ.

Ще продължимъ доклада на прошетарната комисия.

Има думата докладчикътъ г. Иванъ Момчиловъ.

Ще се докладва п. 164.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Стоилъ Ангеловъ Стефановъ дължи сумата 200.000 л. по постановление № 228, отъ 7 юлий 1924 г., на Министерството на финанситъ. Презъ 1922 г. бившиятъ министъръ Райко Даскаловъ билъ наредилъ, за смѣтка на Министерството на вътрешнитъ работи да бждатъ изпращани на подведомственитъ на министерството учреждения 1.000 броя отъ „Победа“, официозъ на тогавашното правителство. Министерството е изплатило стойността на тѣзи абонаменти въ размѣръ на 200.000 л., не отъ кредититъ на специалния за тази цель фондъ, понеже тѣзи кредити били изчерпени, а отъ кредититъ на фонда за преследване на разбойниците. Впоследствие контролнитъ органи сж счели, че горната сума е неправилно изплатена и затова съ нея сж задължили солидарно бившиятъ министъръ Райко Даскаловъ и бившиятъ началникъ на административно-полицейското отдѣление при министерството Илия Стояновъ.

Н. Търкалановъ: Пакъ сж ги опапали!

Докладчикъ И. Момчиловъ: Не сж изяли нищо; паритъ сж отишли за в. „Победа“.

Поради това естество на начета и поради туй, че начетеното лице е бедно, комисията при Министерството на финанситъ е наклонно да му се опрости сумата 200.000 л., заедно съ всички лихви, по постановление № 228/1924 г.

Прошетарната комисия сжщо е наклонна да му се опрости сумата.

С. Цановъ: Защо постановлението остава въ сила по отношение на другия длъжникъ?

Докладчикъ И. Момчиловъ: Защото не е поискалъ опрощаване.

С. Цановъ: Щомъ се опрощава на единия, да се опрости и на другия.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Безъ искане нѣма опрощаване. Сега така е сложенъ въпросътъ. Това се иска, това се опрощава.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приематъ да се опрости на Стоилъ Ангеловъ Стефановъ, отъ София, сумата 200.000 л., заедно съ всички лихви, по постановление № 228, отъ 7 юлий 1924 г., на Министерството на финанситъ, като се премахне солидарната отговорност за тази сума и постановлението остава въ сила по отношение на другия солидаренъ длъжникъ, моля, да вдигнатъ ржка. Малцинство, Събранието не приема.

Д. Кушевъ: Какъвъ смисълъ има това?

Н. Атанасовъ: Да се опрости сумата по отношение на всички, които сж начетени.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Формално въпросътъ се поставя така. Ако наследниците поискатъ — тогава.

Н. Атанасовъ: Азъ моля и права предложение да се опрости на всички, които сж начетени.

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме това предложение — опрощаването да засегне всички, а не да изключва другия солидаренъ длъжникъ. Които сж съгласни съ това предложение, моля да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

И. Разсукановъ: Какъ се приема, че се опрощава на всички? Питайте ли министра на финанситъ, който сега е тукъ?

Председателстващъ Г. Марковъ: Ще се докладва п. 165.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Симеонъ Ив. Яневъ, отъ гр. Варна, моли да му бжде опростена сумата 9.637 л., която произхожда отъ поржчителство за неотклонение на сина му отъ военна служба. Понеже синътъ му билъ нѣкъде

на работа, счетенъ е за отклоненъ и се издава постановление за тая сума. Впоследствие, обаче, синъ му е служилъ. Беденъ е. И дветъ комисии намиратъ за необходимо да му се опрости тази сума.

Н. Контевъ: Върналъ ли се е синътъ му?

Докладчикъ И. Момчиловъ: Да.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Които сж съгласни да се опрости на Симеонъ Ив. Яневъ, лично и като пълномощникъ на наследниците на Иванъ Яневъ, отъ гр. Варна, сумата 9.637 л., заедно съ лихвитъ, по изпълнително дѣло № 15/1934 г. на I варненски бирникъ по изпълнителнитъ дѣла, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 166.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Симеонъ Иванъ Яневъ, отъ гр. Варна, дължи на държавата две неплатени вноски за таянъ, за риболовство, на сума 11.994 л.

Беденъ. И дветъ комисии намиратъ за нужно да му се опрости тази сума — 11.994 л.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Които приематъ, да се опрости на Симеонъ Иванъ Яневъ, отъ гр. Варна, сумата, 11.994 л., заедно съ лихвитъ по изпълнителенъ листъ № 1401/1929 г. на II варненски мирови сѣдия, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 167.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Сали Мехмедовъ х. Якубовъ, отъ с. Бѣлинци, Исперихска околия, е начетенъ съ сумата 7.800 л. — стойностъ на 5 манлихерови пушки, които получилъ въ качеството си на кметъ да ги почисти и изпозува за общината. Не се знае дали при смѣняването му пушките сж предадени. Затова е начетенъ съ тая сума. Моли да му се опрости сумата. И дветъ комисии намиратъ, че трѣбва да му се опрости тая сума.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приематъ да се опростятъ на Сали Мехмедовъ х. Якубовъ, отъ с. Бѣлинци, Исперихска околия, лихвитъ върху сумата 7.800 л. и сѣдебнитъ и дѣловодни разноски, а сумата 7.800 л. да заплати въ срокъ отъ 5 месеци, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 168.

Н. Търкалановъ: Моля докладчикътъ да бѣде по-общиренъ.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Стаматъ Николовъ, отъ гр. Айтосъ, е билъ шефъ на канцелария, когато неговиятъ писаръ, Панайотъ Драгановъ, отъ гр. Айтосъ, е издалъ 7 фалшиви удостоверения на турци изселващи се и по този начинъ станалъ причина да не си платятъ военния данѣкъ. Дадени подъ сѣдъ двамата, Панайотъ Драгановъ, осѣденъ за извършената фалшификация на затворъ, лежалъ и си изтърпѣлъ наказанието, Стаматъ Николовъ е оправданъ по наказателното обвинение, но е осѣденъ поради това, че е проявилъ небрежностъ, недостатъченъ контролъ, като шефъ на писаря и по този начинъ е станалъ причина да се ошети държавното съкровище съ сумата 63.000 л. Той е платилъ отъ тая сума 11.190 л., а остава да се плаща отъ двамата 53.170 л. Материалното му положение е следното. Има къща въ гр. Айтосъ, на ул. „Царъ Симеонъ“, съ застроено мѣсто 60 кв. м. и незастроено 570 кв. м., оценена за 97.800 л. Сѣщиятъ получава пенсия за изслужено време годишно 26.960 л.

Комисията при Министерството на финанситъ е съгласна да му се опрости остатѣкътъ отъ дължимата сума — 53.170 л.

И прошетарната комисия усвоява това схващане.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приематъ да се опрости на Стаматъ Николовъ, отъ гр. Айтосъ, остатѣкътъ отъ дължимата сума заедно съ лихвитъ по изпълнителенъ листъ № 1974/1928 г. на Бургаския окръженъ сѣдъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще се докладва п. 170.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Спасъ Милановъ, софийски жителъ, е начетенъ съ сумата 28.082 л., като ковчежникъ на войскава часть. Начетътъ произхожда отъ следното. Погрѣшно билъ изплатилъ навло на вагони съ фасулъ, изпратени отъ Дирекцията за храноизносъ, на сума 16.708 л. Второ, далъ служебенъ авансъ на финансовия инспекторъ Димитъръ Чолаковъ, който билъ по ревизия въ гр. Бръзникъ. За тия две суми е начетенъ и съ лихви 7.006 л. и по този начинъ дългътъ му възлиза на 28.082 л. Както виждате, користъ нѣма. Формална грѣшка.

Нѣкой отъ нар. представители: Формаленъ начетъ.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Комисията по Министерството на финанситъ е наклонна да му се опрости цѣлата тая сума.

А. Риболовъ: Решението на комисията при Министерството на финанситъ не е, че е наклонна, а дава мнение, решила е.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Дава мнение.

А. Риболовъ: Решила е.

Докладчикъ И. Момчиловъ: Прошетарната комисия дава мнение да му се опростятъ всичкитъ тия суми.

А. Риболовъ: Не дава мнение, а е решила.

Т. Стоилковъ: Прошетарната комисия решава.

Председателствуващъ Г. Марковъ: Ще гласуваме. Които приематъ да се опростятъ на Спасъ Милановъ, отъ гр. София, сумитъ: 16.708 л. по решение № 6474/1933 г.; 4.368 л. по решение № 4532/1933 г., и 7.006 л. по решение № 3984/1937 г. на Софийската областна смѣтна палата, заедно съ всички лихви върху казанитъ суми, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Ще вдигнемъ заседанието. За утрешното заседание, което ще бѣде въ 3 ч. следъ пладне, предлагамъ следния дневенъ редъ:

1. Избиране на единъ членъ на парламентарната контролна комисия при Главната дирекция на държавнитъ дългове на мѣстото на досегашния такъвъ Никола Йотовъ. сега министъръ;

2. Одобрение предложението за одобрение решенията на прошетарната комисия, взети въ заседанието ѝ на 22 ноемврий т. г. — продължение докладването ѝ

3. Второ четене законопроекта за уреждане на собствеността върху бездомническитъ мѣста.

Моля, които приематъ тоя дневенъ редъ, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 19 часа)

Подпредседателъ: Г. МАРКОВЪ

Секретари: { Д. В. МАРЧЕВЪ
С. П. САВОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: Д. АНТОНОВЪ